

 Fouriertransform

Verksamheten 2011

Innehåll

Året som gick – 2011	1
VD-ord	2
Omvärlden och trender	4
Vision, mål och strategier	6
Investeringsverksamheten	8
Fouriertransforms investeringar	10
Alelion	12
Applied Nano Surfaces	13
EELCEE	14
Effpower	15
El-Forest	16
FlexProp	17
Jobro	18
Max Truck	19
Norstel	20
Pelagicore	21
PowerCell	22
Vicura	23
Hållbarhet	24
Ordföranden har ordet	28
Bolagsstyrning under året	31
Styrelse	32
Medarbetare	33
Räkenskaper	34

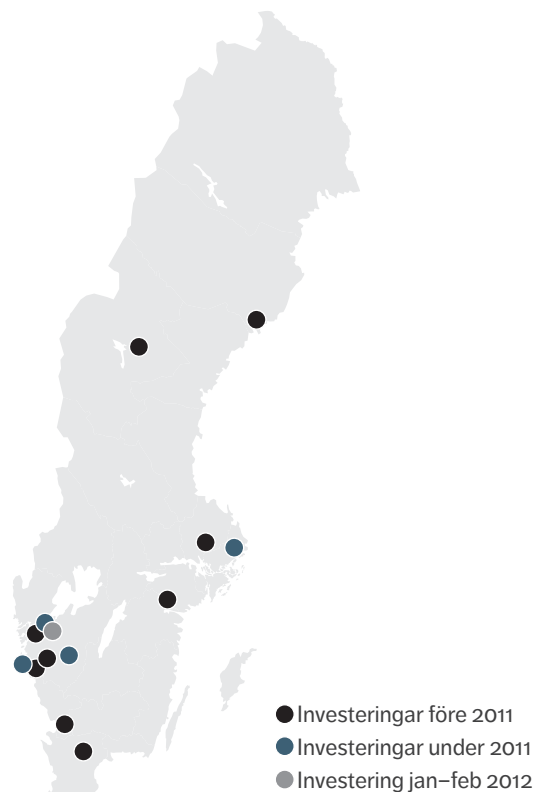

För mer information se
www.fouriertransform.se

Året som gick – 2011

Stort intresse för Fouriertransforms aktiviteter

- Årets resultat efter skatt uppgick till –76,7 Mkr (4,5 Mkr) huvudsakligen påverkat av av- och nedskrivningar av bokfört värde på portföljbolag med –80,0 Mkr samt finansnettot 62,3 Mkr.
- Det totala kassaflödet uppgick till –137,0 Mkr (–196,3 Mkr), varav investeringar i portföljbolag –115,0 Mkr (–269,7 Mkr) inklusive direkt hänförliga kostnader.
- Likvida medel och kortfristiga placeringar vid årets slut uppgick till 2 604 Mkr (2 729 Mkr).
- Bokfört värde på de tolv aktiva portföljbolagen uppgick till 369,6 Mkr (300,8 Mkr).
- Under 2011 beslutade Fouriertransform att investera 83,5 Mkr i fyra bolag i det svenska fordonsklustret.
- Fouriertransforms portföljbolag NovaCast Technologies AB begärdes i konkurs i mars, 2011 på grund av dålig lönsamhet och akut likviditetsbrist. Fouriertransform har investerat totalt 44,2 Mkr i NovaCast inklusive hänförliga kostnader.
- I januari togs beslut om en investering i ett nytt ingenjörbolag i Trollhättan, LeanNova Engineering AB.

Fouriertransform AB är ett av staten helägt venture capital-bolag med uppdrag att på kommersiella grunder stärka det svenska fordonsklustrets internationella konkurrenskraft. I uppdraget ingår att vara en aktiv ägare som bidrar till att bolagens kommersialisering och fortsatta tillväxt sker på ett strukturerat och framgångsrikt sätt. Bolaget tillför kapital och kompetens genom kvalificerade styrelserepresentanter, såväl egna medarbetare som personer i Fouriertransforms nätverk, i alla delägda bolag.

Investeringar under 2011

Företag	Fas	Huvudområde	Verksamhet	Ort
Vicura	Expansion	Hållbara fordon	Konsultbolag inom transmission	Trollhättan
Jobro	Expansion	Effektivare produktion	Prototyper och korta produktionsserier av komplexa plåtdetaljer	Ulricehamn
Pelagicore	Early-stage	Intelligens i fordon	Open Source-mjukvara för Infotainmentsystem	Göteborg
EELCEE	Early-stage	Hållbara fordon	Kompositteknik	Trollhättan

Sverige behöver fler medelstora företag med styrka att driva tidiga projekt

2

”Många svenska underleverantörer och forskningsprojekt till fordonsindustrin behöver söka sig till utländska marknader för att kunna växa. Problemet är att få ha den storlek som krävs för att gå utanför Sveriges gränser av egen kraft. Fouriertransform kan, med hjälp av sitt industriella nätverk, medverka till att skapa kluster med nischad spetskompetens som tillsammans blir starka nog att ge sig ut på nya marknader.”

Året 2011 inleddes med ganska höga förväntningar inom fordonsindustrin. Efter den goda utvecklingen 2010 var det många som hoppades att vi var på väg att hämta in det som hade förlorats under krisåren 2008 och 2009.

Under sommaren 2011 förbyttes framtidstron i pessimism, på grund av de tilltagande statsfinansiella kriserna i framför allt Sydeuropa. De statliga problemen har inneburit en kraftig inbromsning i den europeiska ekonomin som skapat oro och lett till en avvaktande hållning hos många aktörer. Ovissheten påverkar underleverantörerna negativt och deras framförhållning och produktionsplanering kompliceras. I Sverige fortsatte dessutom ägarfrågan och slutligen konkursen i Saab att orsaka stor turbulens i underleverantörsledet, vilket har öppnat för många investeringsansökningar och för vår investering i ett nytt ingenjörsbolag i Trollhättan i januari 2012. Även om bolagen är generellt bättre rustade nu än under förra krisen och har bättre uthållighet så kan 2012 bli ett nytt svårt år, vilket understryks av nedgången i industriproduktionen under sista kvartalet 2011. Bland de 500 största fordonskomponenttillverkarna

har vart fjärde företag en soliditet under 20 procent, skuldsättningsgraden har ökat och nära en tredjedel av dem gick med förlust 2010, visar till exempel en lönsamhetsstudie från Fordonskomponentgruppen.

Växande intresse för samordning

Många företag har också tvingats bredda sin verksamhet mot andra branscher än fordonsindustrin och de försöker även hitta nya vägar att nå fordonstillverkarna på marknader utanför Sverige. Det har lett till ett intensifierat intresse för samverkan i kluster med medverkan av Fouriertransform. Lärdomen från 2008 är att få är starka nog för att ta sig ut på nya marknader på egen hand, eftersom det behövs en ordentlig kritisk massa för att klara av en sådan satsning.

Det här speglar ett generellt problem, nämligen den timglasformade industristrukturen i Sverige. Sverige har jämförelsevis få bolag i mellansegmentet, där den livskraftiga tillväxten, som kräver en viss storlek under en längre tid, normalt sker. Därför använder stora svenska fordonstillverkare idag i hög grad utländska underleverantörer, medan de små

svenska leverantörerna inte får samma chans. I Frankrike och Tyskland använder sluttillverkarna till 80 procent inhemska leverantörer, i Sverige är motsvarande siffra 20 procent. Sveriges utmaning är därför att få en bättre balans i timglasstrukturen. Fouriertransforms mindre bolag måste kunna

”Därför använder stora svenska fordons-tillverkare idag i hög grad utländska underleverantörer.”

driva nya projekt för att växa sig starka och skapa uthållighet. Deras chans att växa är att kunna nå ut till de utländska marknader där den stora tillväxten finns, vilket i sin tur kräver en viss storlek. Här ser Fouriertransform en stor uppgift i att, bland annat med hjälp av vårt svenska och utländska nätverk, ändra på timglasstrukturen och underlätta att även tidiga projekt får kraft att växa. I själva verket är det nätverk vi har byggt upp Fouriertransforms stora styrka. Med hjälp av de högt kvalificerade personer som ingår där kan vi vara en industriell partner till portföljbolagen och ha ett långsiktigt perspektiv.

Ett nätverk som kan branschen

Nätverket består av människor som har och har haft kvalificerade befattningar inom områden som FoU, marknad, produktion och logistik och de har stor erfarenhet när det gäller ledarskap och affärsutveckling. De förstår vad som är branschens huvudfrågor och har med sin höga industriella kompetens en förmåga att avgöra investeringspropäernas bärkraft. Det innebär också att de har kort startsträcka och rätt fokus när vi går in i en investering.

Investeringsverksamheten

Sedan starten 2009 har Fouriertransform tagit emot och noggrant berett flera hundra investeringsansökningar och investerat sammanlagt cirka 463 miljoner kronor i 13 bolag runt om i landet. Dessa investeringar har medfört att andra investerare också har deltagit och den totala nyinvesteringsnivån uppgår därmed till 1 400 miljoner kronor då de andra medinvesterarna är medräknade. Ett av våra portföljbolag, NovaCast Technologies, tvingades begära sig i konkurs på grund av stora förluster som resulterade i en akut likvidi-

tetskris. Att sådant händer är beklagligt, men är ett naturligt inslag i venture capital-verksamhet.

Under 2011 har vi haft ett allt intensivare arbetsläge med ett stort antal investeringsansökningar efter sommaren. Närmare 100 ansökningar har inkommit. Omkring 60 av dessa har bedömts som intressanta varav 25 var under investeringsberedning vid årsskiftet. Vi har därför under året koncentrerat våra ansökningsbehandlingar inom våra strategi-områden till bolag i tillväxt och mogen fas för att få en bättre portföljbalans och vi ser här flera möjligheter till positiva framtidsinvesteringar. Ett nystartat venture capital-bolag inleder nästan alltid sin verksamhet med investeringar i tidig fas och med relativt små investeringsbelopp.

Framtidsutsikter

Framåt fokuserar Fouriertransform framför allt på de strategiska investeringsområdena Effektivare produktion, Intelligens i fordon och Hållbara fordon. Det är områden där Fouriertransform bedömt att Sverige har en kompetens som står sig väl i internationell konkurrens. Inom Effektivare produktion, som till exempel handlar om plåtbearbetning och pressning, ser Fouriertransform under 2012 ett stort arbete med att bygga kluster och skapa kritisk massa, för att dessa bolag i nästa skede ska kunna nischa erbjudandena mot utlandet.

Intelligens i fordon handlar om att ta tillvara möjligheterna till korsbefruktning mellan svenskt IT-kunnande och fordonskunnande. Här finns stor kompetens i Fouriertransforms nätverk, som kan utveckla tillväxtmöjligheterna, exempelvis i portföljbolaget Pelagicore. När det gäller Hållbarhet är den stora frågan fortfarande att hitta rätt batteritekniker. Här söker Fouriertransform också kringprojekt och tjänster inom segmentet energilagring. 2012 kommer att bli ett utmanande och svårt år för svenska underleverantörer till fordonsindustrin, men tillsammans kan vi skapa styrka och framtidstro.

Per Nordberg
VD

Återhämtning som kom av sig

En stark optimism om konjunkturutvecklingen 2011 förbyttes snabbt i ökande pessimism under andra halvan av året. Samtidigt brottas europeisk fordonsindustri med strukturella problem och tillväxt i andra geografiska marknader förändrar handelsströmmar och värdekedjan i fordonsindustrin.

4

Trots goda inhemska förutsättningar har tillväxten i den svenska ekonomin inte riktigt kunnat stå emot den tilltagande oron i omvärlden under det gångna året. Framför allt har det handlat om skuldkriserna i ett antal euroländer där, vid årets slut, skuldsaneringsprogrammen nätt och jämt var påbörjade. Det råder fortsatt osäkerhet om eurons framtid i sin nuvarande form.

Sveriges och Tysklands ekonomier har visserligen förblivit starka men tillväxttakten har mattats av betydligt. För Sveriges del har det inneburit att såväl prognosinstitut som regeringen skruvat ned förväntningarna rejält för 2012 även om tillväxten i de flesta branscher fortsatt var god under 2011. Enligt Konjunkturinstitutet förväntas en tillväxt på endast 0,6 procent under 2012.

Sammantaget blev 2011 ett ganska bra år för både Sverige och fordonsindustrin. Framför allt var det nettoexporten och de fasta bruttoinvesteringarna som stod för större delen av tillväxten mot slutet av året. Totalt ökade svensk export med cirka 12 procent i volym jämfört med föregående år. Särskilt bra gick det för verkstadsindustrin och vägfordon, i synnerhet last- och dragfordon, där exporten ökade med över

70 procent, fram till och med tredje kvartalet. Fjärde kvartalet märktes dock en fallande global efterfrågan och exempelvis Scania aviserade ett beslut att sänka produktions takten med cirka 15 procent från januari 2012.

På den svenska marknaden stod fordonsleveranserna länge emot den allmänna konjunkturoron. För personbilar märktes en avmattning i ordertecknandet på nya bilar först i början av december och antalet registreringar sjönk i jämförelse med samma månad 2010. Alla storlekar av tunga fordon ökade dock under året och fortsatte att göra så även i december, jämfört med året innan.

I december begärdes personbilstillverkaren SAAB Automobile slutligen i konkurs med medföljande osäkerhet om SAAB Automobile som fordonstillverkare i Sverige.

Europa och världen

Överkapacitet råder fortsatt inom europeisk fordonsindustri, men tillväxt har funnits på andra håll, till exempel i Kina och Latinamerika. En viss återhämtning har också skett i USA, där ekonomin vuxit, om än långsamt, varje kvartal under 2011.

I Europa växte marknaden för kommersiella fordon, med en 10-procentig ökning av nyregistreringarna. Däremot sjönk nyregistreringen av personbilar med 1,7 procent jämfört med 2010, även om det fanns marknader där försäljningen ökade, framför allt i Tyskland. På det hela taget blev diskrepansen mellan utvecklingen på de olika europeiska marknaderna mycket stor under året, beroende på hur djupt drabbade olika länder var av osäkra statsfinanser.

I fordonsindustrin kvarstår bestående överkapacitet, korta produktlivscyklar och höga fasta kostnader i tillverkningen, vilket lett till strukturella problem. Detta är globala industriella problem med genomslag långt ned i leverantörsleden. Konsekvensen är att det fortsatt finns ett behov av konsolidering i branschen.

Föränderliga marknader

Fordonsindustrin befinner sig i en brytningstid som har flera dimensioner. Nyckelmarknader förflyttas geografiskt och nya marknader bidrar till snabbt föränderliga marknadskrav som även öppnar för nya aktörer och konstellationer.

Det råder även osäkerhet om vilka teknologier som har den största potentialen. Bilden här är ännu så länge divergerande. Klart är att trenden mot miljövänligare och effektivare teknik inom fordonsbranschen består och förstärks från år till år, något som sätter press på tillverkarna att ständigt driva innovation och produktutveckling. Det handlar såväl om energisnålare teknik som alternativa drivmedel såsom gas, el, bränsleceller och hybridfordon där dessa ingår. Men det kan också handla om exempelvis miljö- och klimatvänligare materialval och effektivare produktion.

Under det gångna året uppmärksammade EU-kommissionen problemen i den europeiska fordonsindustrin genom att återuppliva högnivågruppen CARS 21. Kommissionen utvecklade en europeisk strategi för rena och energieffektiva fordon. CARS 21 står för "A Competitive Automotive Regulatory System for the 21st Century". Bakgrunden är fordonsindustrins stora betydelse för europeisk ekonomi, med 12 miljoner jobb och ett bidrag till handelsbalansen om cirka 70 miljarder euro. Samtidigt är tillväxtperspektivet för branschen i Europa ganska dystert, medan hög tillväxt i andra geografiska marknader förändrar handelsströmmarna och värdekedjan i fordonsindustrin. Avsikten är att ta fram en gemensam strategi för lagstiftare och privata aktörer för att stödja konkurrenskraft och hållbar tillväxt i Europas fordonsindustri.

"I fordonsindustrin kvarstår bestående överkapacitet, korta produktlivscyklar och höga fasta kostnader i tillverkningen, vilket lett till strukturella problem. Detta är globala industriella problem med genomslag långt ned i leverantörsleden."

Svenska möjligheter

Sverige har en lång och framgångsrik tradition inom fordonsindustrin. Sektorn står för 10 procent av varuexporten och 13 procent av industrins investeringar. 120 000 anställda arbetar i fordonsindustrin. Här finns två av världens ledande tillverkare av tunga lastfordon och en av världens ledande underleverantörer inom säkerhet, för närvarande en personbilstillverkare och flera leverantörer med internationellt konkurrenskraftiga produkter och tjänster. Det är unikt för ett land av Sveriges storlek och fordonsindustrin har därför stor betydelse inte bara för sysselsättningen utan även för exportintäkter och teknologit utveckling.

Det ger Sverige ett starkt utgångsläge, men samtidigt är de svenska aktörerna små i ett globalt perspektiv. Det innebär att det finns ett behov av att fokusera på områden där det finns verklig spetskompetens för att lovande projekt ska kunna utvecklas till kommersiellt framgångsrika affärer.

Fouriertransform är en av de få oberoende externa aktörerna i landet som har resurser att driva en sådan kommersialisering specifikt för fordonsindustrin. Framför allt har Fouriertransform identifierat tre strategiska investeringsområden, Hållbara fordon, Intelligens i fordon och Effektiv produktion. Inom samtliga dessa områden finns en stor potential just i Sverige och följaktligen goda möjligheter att säkerställa en långsiktigt global konkurrenskraft för svensk fordonsindustri.

En affärsmässig industriell partner

Genom affärsmässighet och industriellt kunnande ska Fouriertransform bidra till att stärka investeringar i den svenska fordonsindustrin. Fouriertransforms övergripande strategi är att investera och vara aktiv ägare i fordonsrelaterade företag med innovativa och kommersialiserbara produkter.

6

Uppdrag

Fouriertransform är ett statligt venture capital-bolag med uppdrag att på kommersiella grunder stärka det svenska fordonsklustrets internationella konkurrenskraft.

I uppdraget ingår även att vara en aktiv ägare som bidrar till att bolagens kommersialisering och fortsatta tillväxt sker på ett strukturerat och framgångsrikt sätt. Fouriertransform tillför kompetens genom kvalificerade styrelserepresentanter i alla delägda bolag.

Vision

Fouriertransform bidrar till en framgångsrik svensk fordonsindustri med internationell konkurrenskraft.

Mål

Fouriertransforms mål är att stärka och vitalisera det svenska fordonsklustret. Fouriertransform ska ge marknadsmässig avkastning till ägaren och bidra till en hållbar utveckling, genom att bland annat investera i bolag/projekt med en hållbarhetsprofil.

Finansiellt mål

Fouriertransform ska vara en långsiktig industriell partner som investerar på kommersiella grunder med ett avkastningsmål på 10–15 procent per år.

Strategier

Fouriertransforms övergripande strategi är att investera kapital och vara aktiv ägare i fordonsrelaterade företag med innovativa och kommersialiserbara produkter och tjänster. För att åstadkomma detta utgår Fouriertransform från fyra strategiska byggstenar:

● Marknad

Det vill säga den spelplan där Fouriertransform verkar genom sitt uppdrag, i relation till hur de globala trenderna ser ut och vad som är Sveriges situation och styrka.

● Investeringsprocess

En väl dokumenterad investeringsprocess, från första kontakt till värdeskapande exit, klarlägger ansvar, uppföljning och kontroll och säkerställer kvaliteten i investeringsbesluten.

● Kompetens, nätverk, positionering

Fouriertransform är en delägare som bidrar med kompetens, nätverk och en god ägarstyrning som ökar portföljbolagens lönsamhet och trovärdighet.

● Administrativ plattform

En viktig strategisk byggsten för att stödja och säkerställa hög kvalitet i arbetssätt och arbetsrutiner och för att skapa kostnadseffektiva processer i en liten organisation.

Strategiska investeringsområden

Med de strategiska byggstenarna som grund har Fouriertransform identifierat nio strategiska investeringsområden, varav tre har identifierats som viktigast och där bolaget aktivt ska söka investeringsobjekt:

● Hållbara fordon

Till exempel inom batteriteknik, hybridsystem, förbrännings/motorteknik, material- och energi-effektivare teknik.

● Intelligens i fordon

Innebär intelligenta funktioner i såväl lastvagnar som personbilar som bygger dels på en teknisk plattform i fordonet, dels innehållstjänster möjliggjorda av plattformen.

● Effektivare produktion

Till exempel områden inom hållbar produktion med lönsamhetspotential utifrån starka miljörelaterade drivkrafter såsom energieffektivitet, utsläpp, återanvändning och avfall.

Urvalet av fokusområden ska ses ur ett svenskt perspektiv, där hållbarare och intelligentare fordon samt effektivare produktion är särskilt attraktiva på grund av de styrkor som finns inom det svenska fordonsklustret.

Även innovativa projekt inom övriga sex områden kan komma ifråga, såsom attraktiva, tryggare eller kostnadseffektivare fordon, innovativa kund- och företagstjänster eller effektivare validering/verifiering. Inkomna investeringspropåer på sådana områden analyseras och utvärderas på sedanvanligt sätt.

Strategiska investeringsområden

1

Hållbara fordon

Batteriteknik
Bränslecell
Elektrisk drivlina
Hybridsystem
Förbrännings-motorteknik
Materialteknik
Energieffektivare teknik
Recycling/återvinning
Drivmedel-/energisystem

2

Intelligens i fordon

Tjänster i fordon ("innehållstjänster",
"apps")
Transportproduktivitet
Trafikassistans
Säkerhet
Infotainment
Mekatronik
Fjärrdiagnostik
Helt automatiserade fordon

3

Effektivare produktion

Produktionskoncept
Logistik
Verktyg
Etablerad teknik
Miljö

4. Tryggare fordon

Förarstöd och förvarning
Fordonsstabilitet
Undvika/reducera inverkan vid krock
Personskydd
Räddning efter krock

5. Fordon med identitet/ attraktivitet

Design, modellprogram
Varumärke
Användarvänlighet
Individualisering

6. Kostnadseffektivare fordon

Produktkoncept
Komponentkostnadsreduktion
Kostnad för ägande

7. Kundtjänster – BtC

Transporttjänster
Finansiering/försäkring
Uthyrningstjänster
Service/underhåll
Tillbehörstjänster
Begagnathandel

8. Företagstjänster – BtB

Operativa tjänster
Kunskapskonsulting
Resurstjänster
IT-stöd och verktyg

9. Effektivare validering/ verifiering

Simulering och virtuell provning
Labbprovning
Provbanoer
Prototyp tillverkning

Målet att stärka svensk konkurrenskraft

Fouriertransforms investeringsverksamhet riktar sig till företag och projekt i det svenska fordonsklustret. Bolaget ska investera inom områden där det finns särskilt goda förutsättningar för svensk fordonsindustri att hävda sig i konkurrensen.

8

Investeringsprofil

Fouriertransform investerar kapital och är aktiv ägare i fordonsrelaterade företag med innovativa och kommersialiserbara produkter och tjänster. Investeringarna görs från egen balansräkning och Fouriertransform är en aktiv ägare och partner med målsättning att långsiktigt bygga värde i portföljbolagen.

Investeringskriterier

Fouriertransform söker aktivt investeringar inom de prioriterade strategiska investeringsområden som beskrivs på sidan sex.

En investering kan i princip ske i alla delar av värdekedjan, det vill säga från material, komponenter, moduler och system till produkter och tjänster på eftermarknaden, och i alla faser, från tidig till mogen fas. Projekten ska ha anknytning till Sverige, med produktion och/eller utveckling inom landet.

Enstaka investeringar bör inte överstiga 5 procent av Fouriertransforms totala kapital, det vill säga 150 miljoner kronor. Normalt är den maximala ägarandelen 49 procent. Olika finansieringslösningar kan komma ifråga, såsom aktiekapital, vinstandelslån och annat ägarkapital.

En investering ska vara klart avskiljbar från eventuell annan verksamhet och propåer bedöms utifrån följande kriterier:

- Drivande företagare och ledning med fokus på bolagets tillväxt och lönsamhet.
- Innovativ produkt eller tjänst med tillväxtpotential på den svenska och den globala marknaden.
- Attraktiv underliggande marknad med tillväxt och goda utsikter till lönsamhet.
- Samarbete med industriella partners som kan stötta bolagets kommersialisering och expansion.
- Goda avyttringsmöjligheter.

Investeringsprocessen

Med investeringsprocessen menar Fouriertransform hela hanteringen av en investering, från första kontakt till exit. En väl dokumenterad investeringsprocess säkerställer kvaliteten i investeringsbesluten och klarlägger ansvar, uppföljning och kontroll under hela innehavet. Genom en väl fungerande administrativ plattform eftersträvas också balans mellan hög kvalitet i arbetsätt, arbetsrutiner och kostnadseffektiva processer, samtidigt som bolaget kan förbli en flexibel och dynamisk organisation.

Karl-Viktor Schaller, Vicura AB, styrelseledamot

Hur kom det sig att du hamnade i Vicuras styrelse?

Det var genom Hasse Johansson i Fouriertransforms styrelse. Jag känner honom från hans tid på Scania; vi hade samma position som utvecklings- och inköpsdirektör, han i Scania och jag i MAN. Vi hade en hel del med varandra att göra då och även sedan vi lämnat respektive ledningsgrupp och har stor respekt för varandra. Jag gillade idén att bygga ett lyckat konsultföretag och blev mycket imponerad av Vicura redan vid första besöket. Där finns en stor samlad professionalism och kunskap. Jag har också en länk till deras verksamhet eftersom jag själv är ingenjör i maskinteknik och skrev min doktorsavhandling om växlar och transmissioner.

Hur ser du på din roll och ditt bidrag i styrelsen?

Jag ser framför allt tre områden där jag kan bidra, efter nära 20 års verksamhet i ett framgångsrikt, internationellt företag som MAN. För det första att sortera ut vad som är framgångsfaktorer på den internationella marknaden idag. Jag känner också väl utmaningarna inom transmissioner och kan bistå med de

prioriteringar som bolaget kan behöva fokusera på. Dessutom tror jag att jag kan vara en nyttig länk till de stora fordonstillverkarna, i Tyskland, men också i Indien, Kina och USA.

Vilken bild har du av Vicuras utsikter?

Bolaget ser mycket bra ut. Ordergången ökar och kundbasen växer även till andra sektorer än bilar. Det händer redan.

I Tyskland finns en stark bas av medelstora företag som Sverige saknar. Hur ska man komma dithän?

Fouriertransform har en bra ansats. Det är inte politiker som ska kasta in pengar i bolagen utan man måste gå systematiskt tillväga, för att åstadkomma en långsiktig tillväxt. Det viktiga är att bolaget har en klar ägarstruktur där ägaren, som väl känner sina produkter och kunder, är aktiv på insidan. Ägaren ska ha ett starkt engagemang för bolagets produkter samtidigt som det är av stor betydelse att det finns tillgång till erfarenhet och expertis, exempelvis i styrelsen. Det är precis det vi försöker bygga upp i Vicura.

Prof. Dr. Karl-Viktor Schaller, Vicura AB, styrelseledamot. Född 1958.

Doktor i maskinteknik. 1990–2009; chef flertalet affärsområden, ansvarig produktutveckling och inköp, styrelseledamot, MAN AG. Styrelseledamot Clean Air Power Ltd. Grundare och ägare KVS Consulting.

Starkt nätverk bidrar med kompetens

Fouriertransform är ett venture capital-bolag som investerar långsiktigt i tillväxtbolag, ibland som huvudägare, ibland som traditionell minoritetsägare. I ägarmodellen ingår att bidra med kompetens, nätverk och en god ägarstyrning. Denna ägarmodell är en del i värdeskapandet och central för bolagets möjlighet till framgång.

En avgörande faktor för värdeskapandet i portföljbolagen är att det finns människor med relevant kompetens som kan bistå bolagen i alla skeden av deras utveckling. Fouriertransform har lagt stor vikt vid att säkerställa att sådan nödvändig kompetens finns tillgänglig både inom bolaget och genom uppbyggnaden av ett externt svenskt och internationellt nätverk med stor industriell, finansiell och FoU-kompetens.

Fouriertransforms investeringsansvariga har alla en gedigen erfarenhet, antingen från fordonsindustrin, riskkapitalbranschen eller strategisk konsultverksamhet. De har en central roll i hela investeringsprocessen, genom att identifiera och genomföra investeringar, ta fram en egen värdeskapande plan för respektive bolag och utvärdera och engagera externa styrelseledamöter. De ser också till att det

finns en adekvat rapportering och utgör bollplank till VD och styrelseordförande.

För portföljbolagens möjligheter att bli framgångsrika är det helt avgörande att styrelserna har en optimal och skräddarsydd sammansättning ställt i relation till bolagens verkställande ledning. Fouriertransform bidrar aktivt med att hitta kvalificerade externa ledamöter för styrelserna. Vid årsskiftet var fem personer ur nätverket på plats i portföljbolagens styrelser.

Fouriertransforms egen styrelse upprätthåller också en löpande dialog med styrelserepresentanter i portföljbolagen. Minst ett styrelsesammanträde per år ska förläggas till något av portföljbolagen. En gång per år hålls möte med middag med Fouriertransforms personal och styrelse samt alla styrelserepresentanter i portföljbolagen.

Stig-Arne Blom, Jobro Plåtkomponenter AB, styrelseordförande

Vad kan Fouriertransform tillföra Jobro som ägare?

Framför allt tillför de en långsiktig trovärdighet gentemot våra kunder. Vi är fortfarande ett relativt litet bolag, även om vi växer snabbt och med god lönsamhet. Men våra kunder är så oändligt mycket större, det handlar till exempel om bolag som Scania, Volvo Lastvagnar och Husqvarna. Att ha Fouriertransform som ägare är en garant för stabiliteten hos oss som leverantör.

Fouriertransform ser också en roll i att medverka till klustring av leverantörer vid en internationalisering. Hur ser du på det?

Det är inte aktuellt nu, men skulle kunna bli. En möjlighet vore till exempel att vi gör gemensam sak med en större komponenttillverkare för att gå in på en ny marknad. Där skulle vi i så fall kunna bidra med vårt kunnande inom avancerad prototyp-tillverkning.

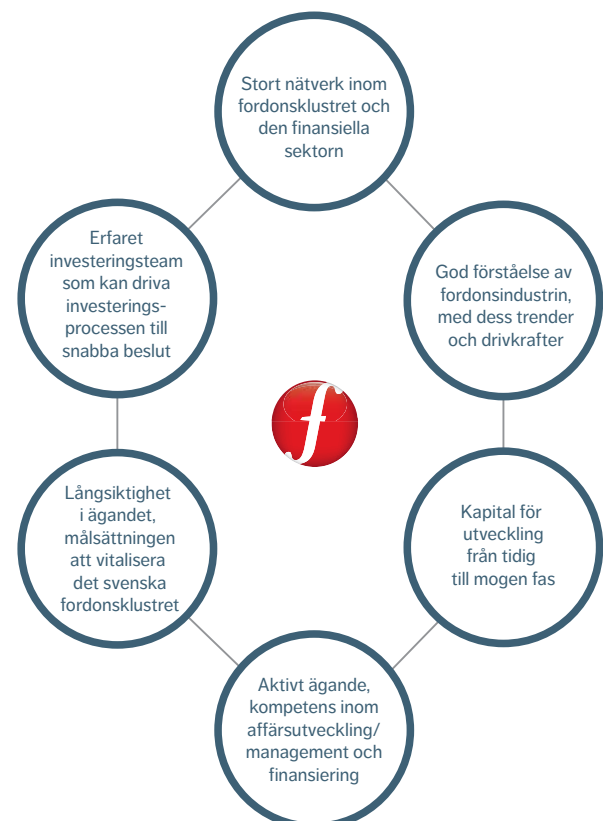
Du har en bred industriell erfarenhet, är bland annat ordförande i Elos och Plastal. Vad tillför du bolaget?

Jag ser mig som en kunskapsresurs som kan bidra till att lyfta fram bolagets styrkor och skapa tillväxt. Det viktigaste för mig är att alltid ha bolagets bästa för ögonen. Det är ytterst också det bästa för ägarna.

Stig-Arne Blom, Jobro Plåtkomponenter AB, styrelseordförande. Född 1948.

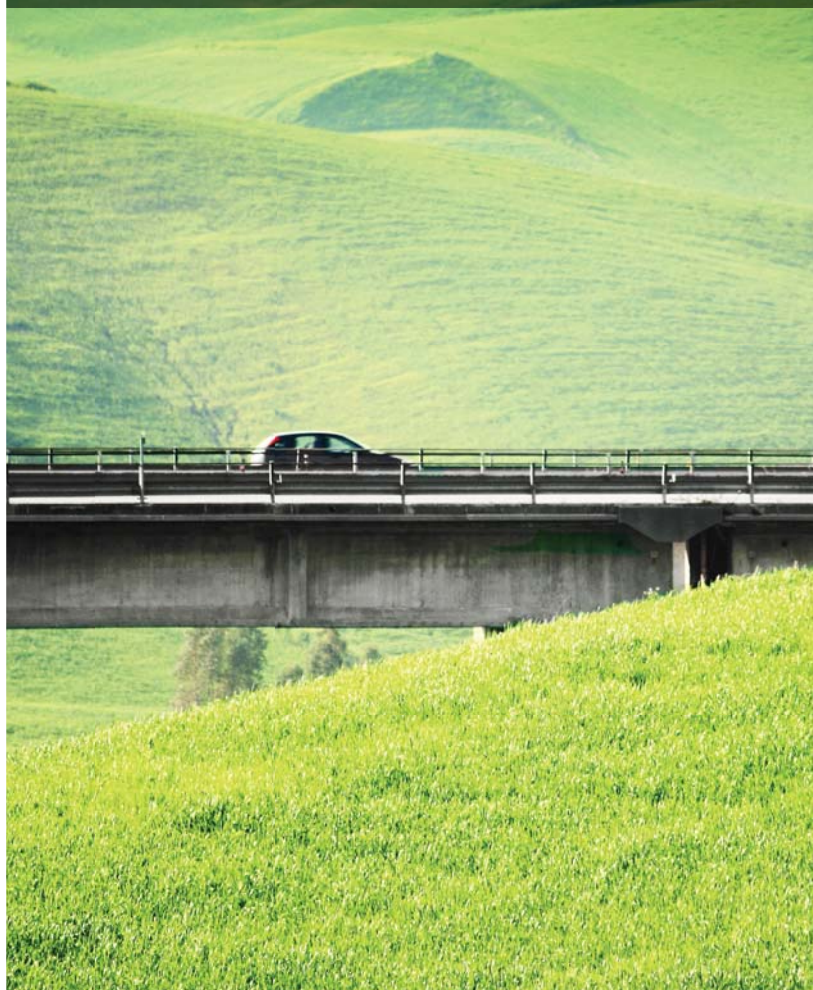
Civilingenjör mekanik. Koncernchef på IRO i 25 år. Sedan 2006 enbart styrelseuppdrag: Ordförande Plastal, ELOS, Kraft Powercon. Ledamot i Beijer Electronics.

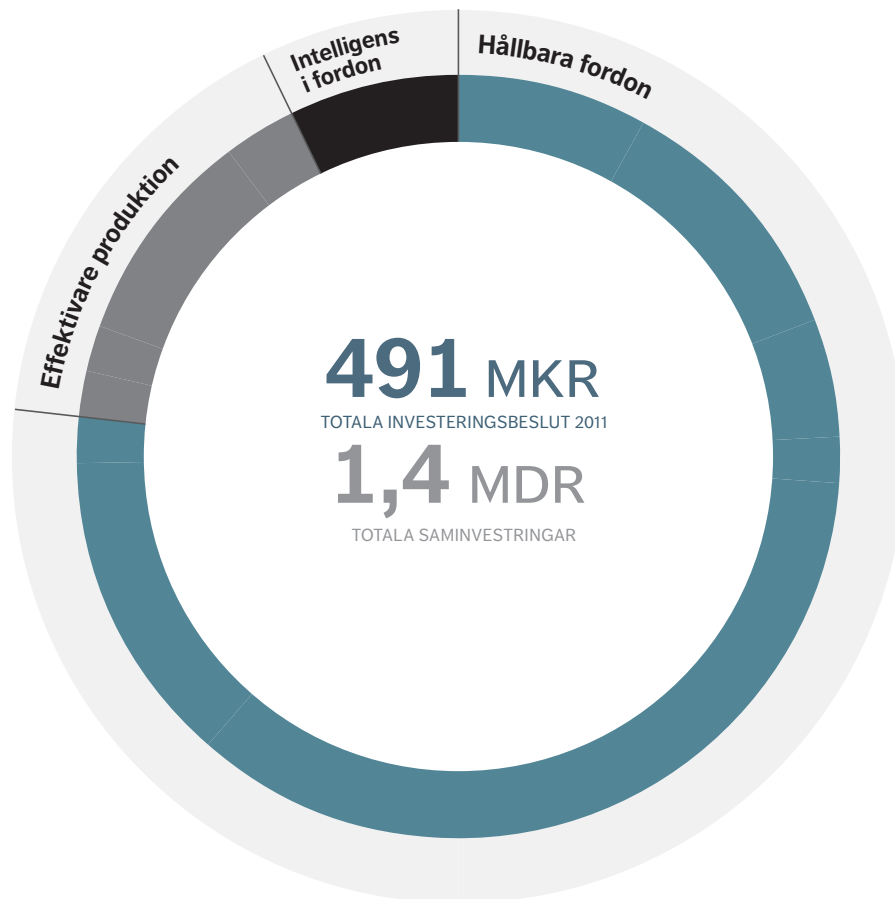
Fouriertransforms bidrag

Effektivare produktion,
hållbara fordon och intelligens i fordon

Fouriertransforms investeringar

Fouriertransform har en investeringsram på 3 miljarder kronor. Till och med februari 2012 har beslut tagits om investeringar på totalt 491 miljoner kronor, varav 463 miljoner kronor har utbetalats. Investeringarna har skett i 14 bolag inom Fouriertransforms tre strategiska investeringsområden. Med övriga medinvestorer inräknade har totalt 1,4 miljarder kronor investerats i dessa bolag.

Investerat belopp varierar mellan bolagen från minsta insatsen på 8 miljoner kronor i Max Truck AB till största på 149 miljoner kronor i Norstel AB. I normalfallet maximeras Fouriertransforms ägarandel till 49 procent.

FOURIERTRANSFORMS TRETTON AKTIVA PORTFÖLJBOLAG

Portföljbolag	Bokfört värde, Mkr	Kapitalandel, %
START-UP¹⁾		
LeanNova Engineering AB ²⁾	1,7	81
EARLY STAGE¹⁾		
Applied Nano Surfaces Sweden AB	9,2	27
Alelion Batteries AB	39,1	32
EELCEE AB	34,5	45
Effpower AB	13,4	26
EI-Forest AB	25,4	40
Max Truck AB	8,3	35
Norstel AB	148,7	80
Pelagicore AB	10,5	30
PowerCell Sweden AB	47,7	25
EXPANSION¹⁾		
FlexProp AB	10,3	37
Jobro Plåtkomponenter AB	12,4	71
Vicura AB	10,2	83

¹⁾ Nuläge enligt Svenska riskkapitalföreningens definition.

²⁾ Investeringen gjordes i januari 2012.

Alelion – en ledande partner för energilagringssystem

2011 fortsatte satsningarna på marknadsbearbetning med framgång inom bland annat flygplatsutrustning och materialhantering i Europa, där Alelion har fått en stark ställning. Under året implementerades en ny tillverkningsstrategi och bolaget erbjuder nu även färdiga komponenter till slutkunder för eltruckar.

12

Fouriertransforms investering	
Bolag	Alelion Batteries AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Juni 2010
Bokfört värde	39,1 Mkr
Kapitalandel	32%
Röstandel	33%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner
Bolagsfakta	
Produkt	Kompleta energilagringssystem
Ort	Nödinge
Antal anställda	19
VD	Lars Mila
Styrelseordförande	Hasse Johansson
Webbplats	www.alelion.com

Battery management system

Verksamheten

Alelion Batteries AB utvecklar, tillverkar och marknadsför kompletta energilagringssystem baserat främst på litium-jon-batterier. Litium-jon-celler är i dag den teknologi för typen energibatteri som har högst energitäthet och drifttid i relation till sin vikt, vilket tillsammans med pris är de avgörande faktorerna för efterfrågan. Ett komplett energilagringssystem består av battericeller, mekanisk förbindning, dess kontroll och styrelektronik. För att optimera batterierna efter användningsområde och -sätt krävs ett nära samarbete med kunderna. Alelions produkter baseras på ett modulsysteem som smidigt anpassas för att optimera kundens efterfrågade funktioner. Genom modulsystemet kan utvecklingsprojekt av en specifik applikation förkortas till en sjättedel av ett konventionellt projekt, det vill säga en till fyra månader.

Litium-jon-cellerna produceras av externa producenter, främst i Asien, men tillverkningen liksom systemintegrationen i kundens applikationer sker i Nödinge.

Alelions kunder är produkttillverkande bolag i Europa. Främst fokuserar bolaget på fordonsindustrin, men produkterna lämpar sig även för andra applikationer som städmaskiner, golfvagnar och kraftverk för förnybar energi. Alelions energilagringssystem ingår i dag bland annat i elbilen Fiat 500.

Marknad

Marknadspotentialen för energilagringssystem är stor. Trots stadig nedgång i litium-jon-batteripriserna är denna kemi fortfarande relativt dyr. Teknologin för litium-jon-celler för

stora system har endast använts för kommersiellt bruk sedan 2008, men användningen förväntas öka under de kommande tio åren. Detta eftersom dagens forskning inte pekar på att någon annan teknologi kommer att kunna framvisa bättre prestanda till lägre pris inom de närmaste åren.

Året som gick

Under 2011 tog försäljningsarbetet fart med kraftfull bearbetning av marknaden för eldrivna fordon i Europa. Bolaget medverkade på ett antal stora industrimässor för bland annat logistik och lasthantering samt flygplatsutrustning. Intresset var fortsatt stort för lösningarna och företags erbjudande. Årets marknadsföringsaktiviteter resulterade både i värdefulla affärer och framtida kundkontakter. Flygplatsindustrin är en strategiskt viktig marknad för Alelion, eftersom operatörerna har tydliga miljömål och väl definierade applikationer som är lätta att elektrifiera.

Inom produktionsområdet implementerade bolaget en ny strategi som ökade effektiviteten i tillverkningen.

Alelion utvecklade under året ett unikt system för energilagring i truckar som under 2012 främst kommer att säljas i Sverige.

Applied Nano Surfaces undviker friktion

Applied Nano Surfaces har utvecklat en unik patentsökt teknik för att förbättra ytors egenskaper i form av sänkt friktion och minskat slitage. Detta reducerar kraftigt energiförbrukningen och förbättrar olika produkters livslängd. Tekniken är verifierad av ett flertal kunder och arbetet med att föra in metoden i kundernas produktionsprocess har påbörjats.

Pågående så kallad "Ring-on-liner test" för att mäta friktion och nötning

Verksamheten

Applied Nano Surfaces (ANS) har utvecklat en processteknik för att minimera friktionsförluster i mekaniska system. Tekniken baseras på ett ämne, volframdisulfid, som sedan 1960-talet används inom NASA för att minska friktionen. Detta fasta smörjmedel har tidigare inte används för tillverkning av industriella applikationer, eftersom det har varit dyrt och svårt att få ämnet att fästa på andra material. Men ANS har utvecklat en patentsökt teknik där volframdisulfid bildas i en kemisk process direkt på materialets yta.

Genom att skapa ett lågfriktionsskikt på rörliga delar i mekaniska system kan man kraftigt minska energiförbrukningen och därmed också energikostnaden. Mindre nötning på respektive del leder även till att produktens livslängd förlängs.

Ytbehandlingsprocessen är enkel att integrera i kundens befintliga produktionsprocess, eftersom ytbehandlingen skapas mekaniskt i samband med tillverkning av produkten. I vissa fall kan tekniken till och med ersätta ett existerande produktionssteg och på så vis kan en behandlad komponent skapas utan att förlänga produktionsprocessen. Kostnaden blir därför betydligt lägre än för konkurrerande tekniker.

Marknad

Alla branscher med mekaniska system är potentiella marknader för ANS beläggningsteknik. Fordonsindustrin är en viktig bransch med stort intresse för ökad bränsleeffektivitet. ANS ser en enorm potential. Men dessa kunder kräver också omfattande tester under lång tid. Inom andra branscher, exempelvis bergborring, kan tekniken snabbare komma i drift, men volymerna är mindre. För en jämnare utveckling eftersträvar ANS en balans mellan applikationsområden med kort respektive lång tid från utveckling till produktion.

Fouriertransforms investering

Bolag	Applied Nano Surface Sweden AB
Område	Effektivare produktion
Fas	Early stage
Initial investering	December, 2010
Bokfört värde	9,2 Mkr
Kapitalandel	27%
Röstandel	27%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner

Bolagsfakta

Produkt	Metod för låg friktion
Ort	Uppsala
Antal anställda	7
VD	Mattias Karls
Styrelseordförande	Per Kågebjör
Webbplats	www.appliednanosurfaces.com

I dag finns ingen liknande teknik på marknaden. Största konkurrensen är PVD-tekniken som är en relativt dyr och komplex metod.

Året som gick

Under 2011 fokuserade ANS på ett antal kundgemensamma verifieringsprojekt, där metoden provades på kundernas komponenter och effekterna mättes i deras respektive applikationer. Sammanlagt genomfördes runt 15 kundprojekt under 2011. Flera av dessa kunder vill nu jobba vidare med ANS för att göra fler kompletterande verifieringstester eller undersöka mer i detalj hur ANS ytbehandlingsmetod skall integreras i deras produktionsprocess. Under 2009–2010 arbetade ANS främst med nordiska kunder, men under 2011 var över hälften av alla nya kunder icke-svenska, och det är utanför Norden som ANS har sin stora marknad.

Under 2012 kommer tyngdpunkten att ligga på att starta ännu fler verifieringsprojekt för nya applikationsområden, men också på att införa tekniken i produktion hos de första kunderna. ANS försöker hitta en balans mellan att jobba med kunder som snabbt kan införa ny teknik i produktion, och kunder som har enorm potential men som kommer att behöva göra långa och omfattande tester innan de inför ANS teknik i fullskalig produktion. ANS satsade initialt mest på stora kunder inom fordonsbranschen, men jobbar nu också mer med kunder i andra branscher för att snabbare få tekniken verifierad end-to-end hos ett antal referenskunder.

Applied Nano Surfaces

EELCEE – världsunik kompositteknologi möjliggör högvolumstillverkning

Bolaget som är en avknoppning från Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL) kommer att utveckla, tillverka och marknadsföra kompositkomponenter i stora volymer till framför allt fordonsindustrin.

14

Fouriertransforms investering	
Bolag	EELCEE AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	December, 2011
Bokfört värde	34,5 Mkr
Kapitalandel	45%
Röstandel	45%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner

Bolagsfakta	
Produkt	Kompositor
Ort	Trollhättan
Antal anställda	5
VD	t f Christian Zeuchner*
Styrelseordförande	Mikael Ek Dahl
Webbplats	www.eelcee.com

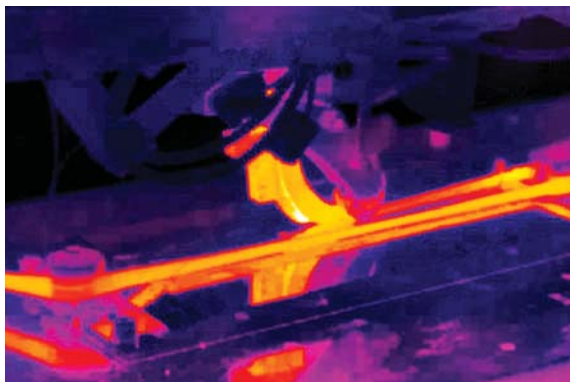
* Rekrytering av extern VD pågår.

Verksamheten

EELCEE AB med sitt dotterbolag EELCEE SA, beläget i anslutning till EPFL i Lausanne, har sedan 2008 genomfört ett stort antal konceptutvecklingsprojekt med fordonstillverkare och globala underleverantörer. Syftet med projekten har varit att verifiera EELCEEs patenterade kompositteknologi. Resultaten har kunnat påvisa stora viktminskningar inom ett stort antal användningsområden vid samma eller förbättrad prestanda. Det unika med teknologin är att man kommer att kunna erbjuda dessa prestandaförbättringar till konkurrenskraftiga prisnivåer, genom att reducera cykeltiden avsevärt. Detta är ett viktigt teknikenombrott och en förutsättning för ett större genomslag av användningen av kompositor i fordonsindustrin.

EELCEEs grundare, Prof Jan-Anders Månson, har lett utvecklingen av kompositor vid det tekniska universitetet i Lausanne, EPFL, sedan 1990. Redan från början var den uttalade inriktningen att sänka cykeltiden och att använda de dyra men extremt starka och styva kompositfibrerna på ett intelligentare sätt. Arbetet har resulterat i ett antal patent och i avknoppningen, EELCEE AB, som nu skall kommersialisera den nya teknologin. Fouriertransform gick in som ägare genom en riktad nyemission i december 2011.

EELCEE kommer att stödja sina kunder i utvecklingsarbetet med att analysera och applicera kompositlösningar i framtida fordonsmodeller. Förutom utvecklingsstödet kommer EELCEE även tillverka och sälja skräddarsydda kompositkärnor, själva hjärtat i de framtida lågviktsskompositkomponenterna. EELCEE har ett antal patent som är avgörande och nödvändiga vid användandet av dessa kompositkärnor.

Tillverkning av kompositkärna

Marknad

De attraktiva attributen som kompositor generellt erbjuder är intressanta för fordonsindustrin, men i arbetet med att sänka förbrukning har kompositor hittills inte lyckats slå igenom i större skala. Första exempel på kompositor i fordonsindustrin finns, men då främst för premiumfordon och på ett begränsat antal applikationer.

Kompositmarknaden består av ett antal segment där olika "sheet-formings"-metoder är de kanske mest kända. Här ersätter kompositen nuvarande karosseriedetaljer på delar där vikt spelar en större roll, exempelvis på taket eller på en baklucka. Ett annat segment är strukturdetaljer där kompositor används för att stärka upp strukturer eller göra dessa lättare. Ofta används här också komposit-"sheets" som pressas under förhöjd temperatur på motsvarande sätt som stål eller aluminium. EELCEE arbetar inom detta segment och uppnår stor konstruktionsfrihet till en mycket fördelaktig kostnadsnivå med hjälp av sin unika integrering av kompositkärnan, som ger styrka och styvhet med konventionella plastbearbetningsmetoder.

Intresset för kompositor är stort idag, men när kompositens prestanda kan kombineras med rätt kostnadsnivå i tillverkningen kommer marknaden för alternativa material att öppna upp även för högvolumssegmenten.

Året som gick

Investeringen gjordes i slutet av 2011 och ambitionen för 2012 är att bygga upp verksamheten i Sverige. Detta innebär främst en vidareutveckling av prototypverksamheten och en utbyggnad av produktionskapaciteten. Parallellt kommer bolaget att stärka sin fordonsapplikationskompetens för att kunna stödja EELCEEs befintliga och nya kunder.

Effpower omvandlas till ett ingenjörsföretag

I slutet av 2011 beslutade styrelsen att omvandla Effpower som tidigare utvecklat ett bipolärt bly-/syrabatteri till ett tjänstebolag inom energilagring. Efterfrågan på tjänster inom energilagring är omfattande och ingenjörerna på Effpower har motsvarande specialistkunskap.

Batterisystem

Verksamheten/Året som gick

Effpowers verksamhet bestod under större delen av 2011 av validering av Effpowerbatteriet samt kundgemensamma utvecklingsprojekt inom kompletta energilagringssystem.

Effpowerbatteriet är ett bipolärt bly-/syrabatteri som konkurrerar med de batterier som dagens el- och hybridbilar använder. Fördelen är att Effpowers produkt är enklare och billigare än litium-jon-system och visar bättre egenskaper än traditionella blybatterier. Men under 2011 sjönk prisnivån på litium-jon-batterier samtidigt som kvaliteten på blyprodukterna förbättrades. Resultatet blev att Effpower hade svårt att marknadsföra bly-/syrabatteriet, eftersom fördelarna måste vara betydande för att fordonstillverkarna ska byta teknik.

Samtidigt innebar satsningen på kompletta energilagringssystem att bolaget upptäckte en omfattande och ökande efterfrågan på kunskap inom Energy Storage System (ESS). Under hösten tog därför styrelsen beslutet att omvandla Effpower till ett tjänsteföretag, där bolagets kompetenta ingenjörer erbjuder marknaden kompletta lösningar inom energilagringssystem. Tjänsterna består bland annat av batteri- och eldriftsutveckling, framtagning av batteristyr-system, kraftelektronik, kylning samt testning av alla typer av batterier till fordonsindustrin.

Som en följd av att bolaget bytte strategi genomfördes en nyemission och bolaget fick delvis förändrad ägarbild. K-Svets, Industrifonden och Fouriertransform är numera de tre största ägarna.

Även organisatoriskt förändrades bolaget som bantades ned till cirka hälften av fjolårets anställda och färre ledamöter i styrelsen. Företagsledningen och styrelsen förstärktes

Fouriertransforms investering

Bolag	Effpower AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Februari, 2010
Bokfört värde	13,4 Mkr
Kapitalandel	26%
Röstandel	26%
Investeringsansvarig	Didier Schreiber

Bolagsfakta

Produkt	Kompletta tjänster inom EES
Ort	Göteborg
Antal anställda	15
VD	Per Svantesson
Styrelseordförande	Anders Brännström
Webbplats	www.effpower.com

genom medlemmar med omfattande erfarenhet inom konsultbranschen för att styra bolaget mot att bli ett tjänstebolag.

Under 2012 kommer bolaget att söka efter nya ägare för vidareutveckling och produktion av Effpowers batteriteknik. Kontakter är tagna med potentiella svenska och utländska intressenter. Bedömningen är att tekniken fortsätter att vara attraktiv för vissa fordonsapplikationer och att den kan vara till stor fördel inom andra branscher, exempelvis inom vind- och solenergi.

Marknad

Marknadspotentialen för ESS-tjänster inom fordonsindustrin är stor genom att allt fler fordon får el- eller hybriddrift. Idag saknar vissa fordonstillverkare och dess underleverantörer delvis både relevant kompetens inom ESS och resurser för utveckling av systemen.

En annan anledning till den växande konsultmarknaden är att det idag ofta inte finns någon standardlösning för energilagringen. Systemen måste många gånger skraddarsys utifrån respektive produkt och dess behov. I dessa fall är det en fördel med Effpowers ingenjörer med bred kompetens och erfarenheter inom EES.

Marknadens batterileverantörer fokuserar på att tillverka produkterna och arbetar inte med integrationen av systemen. Konkurrenterna finns istället bland internationella och lokala konsultbolag, så som brittiska Ricardo, österrikiska AVL och Göteborgsbaserade e-Driveline AB.

El-Forest – världens första elhybriddrivna skogsmaskin

El-Forest har under ett decennium utvecklat en skotare som använder sig av elhybridteknologi, vilket är unikt bland skogsmaskiner i världen. Dessutom har skotaren en patenterad spårföljningsteknologi som reducerar åverkan i skogen. Under 2011 presenterades den nya modellen B12, som även levererats till SCA och Holmen.

16

Fouriertransforms investering	
Bolag	El-Forest AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Juni, 2010
Bokfört värde	25,4 Mkr
Kapitalandel	40%
Röstandel	40%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner
Bolagsfakta	
Produkt	Elhybridskogsmaskin
Ort	Örnsköldsvik
Antal anställda	7
VD	Per-Anders Bjuggstam
Styrelseordförande	Carl Kempe
Webbplats	www.el-forest.se

Ny skotare B12, El-Forests boogievariant

Verksamheten

El-Forest har utvecklat världens första skotare med seriell elhybridteknologi. En skotare är en skogsmaskin som transporterar virke från avverkningsplatsen i skogen till en uppläggningsplats åtkomlig för en lastbil. Förutom de miljömässiga fördelarna med elhybridteknologin, som exempelvis mindre förbrukning av diesel och således mindre koldioxidutsläpp, har skotaren en spårföljningsteknologi som reducerar åverkan på mark och kvarvarande skog.

Bolagets verksamhet består av utveckling, försäljning och slutmontering av elhybridskotare. Under 2011 utökades verksamheten med kommersialisering av immateriella rättigheter, exempelvis licensaffärer baserad på El-Forest patent och kompetens för hybridisering av andra tunga fordon så som grävmaskiner, dumprar eller gruvutrustning.

Marknad

Avverkningen av virke delas upp i kortvirkesmetoden, som främst används i Norden, och träd- eller stammetoden, som har sitt ursprung i Nordamerika. El-Forest skotare vänder sig till marknaden för kortvirkesmetoden. Trädmetoden har en större andel av den globala marknaden, men kortvirkesmetodens andel ökar, främst i länder med höga personalkostnader eftersom denna metod kräver mindre manuellt arbete.

Den globala marknaden för skotare baserat på kortvirkesmetoden är nästan 4 miljarder kronor.

Marknaden domineras av två stora tillverkare av entreprenadmaskiner, amerikanska John Deere och japanska Komatsu, men även mindre specialisttillverkare av skotare finns på marknaden, exempelvis svenska Rottne industrier

och Gremo. I dag finns inga andra skogsmaskiner med elhybridteknologi på marknaden. El-Forest elhybridteknologi har varit i drift sedan 2009 och genom skogsbolagens fortsatta miljöinsatningar förväntas marknaden vara mogen för elhybridskotare under 2012.

Året som gick

El-Forest presenterade en ny modell av skotaren, B12, i juni på SkogsNolia, som är en av Sveriges största skogsmässor. B12 är en boggivariant med åtta hjul och byggd på en ny enhetsplattform. Därigenom ökas flexibiliteten, eftersom föraren exempelvis kan välja lastbärare. I samband med mässan beställde SCA och Holmen B12-skotaren. Försäljningen möjliggjorde den fortsatta satsningen på en förserieproduktion.

Under 2011 bytte El-Forest VD. Per-Anders Bjuggstam tog i augusti över som VD efter Gunnar Bäck, som fortsätter som försäljningsansvarig. Med Per-Anders Bjuggstams erfarenhet och kompetens kommer El-Forest att fortsätta expandera tillverkningen och försäljningen av elhybridskotare, men också utveckla kommersialisering av immateriella rättigheter.

Tre B12-maskiner levererades under 2011. I augusti levererades en elhybridskotare av modell F15 till Naturbruksgymnasiet i Svenljunga. Naturbruksgymnasiet vill genom denna satsning erbjuda sina elever utbildning med moderna och miljövänliga skogsmaskiner.

EL-FOREST®

FlexProp erbjuder effektivare produktionsutrustning

FlexProp tillverkar lätt och robust produktionsutrustning i kompositmaterial till fordons- och flygindustrin. Fixturerna har stora miljö- och kostnadsmässiga fördelar och används av flertalet ledande fordonstillverkare. Under 2011 breddade bolaget erbjudandet till att även omfatta fixturer i aluminium och kombinationen komposit och aluminium.

Fixtur för lastbilshyttstillverkning

Fouriertransforms investering

Bolag	FlexProp AB
Område	Effektivare produktion
Fas	Expansion
Initial investering	Februari, 2010
Bokfört värde	10,3 Mkr
Kapitalandel	37%
Röstandel	37%
Investeringsansvarig	Carl Backman

Bolagsfakta

Produkt	Lätta och robusta fixturer
Ort	Halmstad
Antal anställda	3
VD	Karl-Otto Strömberg
Styrelseordförande	Carl Backman
Webbplats	www.flexprop.se

Verksamheten

FlexProp utvecklar, tillverkar och marknadsför lätta och robusta fixturer och gripdon baserat på fackverkskonstruktioner byggda i kompositmaterial och/eller aluminium. Genom en kombination av avancerade material och en patenterad metodik uppnås samma funktionalitet och lika hög precision som konventionella fixturer, men till en bråkdel av vikten och en förbättrad prestanda. Reducerad vikt innebär större flexibilitet och enklare hantering i produktionsprocessen, vilket i sin tur ger betydande kostnads- och miljöbesparingar. Tekniken används av bland annat AB Volvo, GM och VAG (Audi).

Under 2011 har FlexProp även utvecklat fixturer av aluminium samt kombinationen aluminium och kompositmaterial.

Marknad

FlexProp fokuserar främst på fordons- och flygindustrin, där bolaget har bra referenser och mångåriga erfarenheter. Men i princip kan tekniken användas inom alla branscher där man sammanfogar minst två detaljer med krav på snäva toleranser.

Marknaden är global och potentialen stor. FlexProps huvudmarknad är Europa. Men eftersom slutkundernas verksamhet är global flyttar produktionssystemen dit tillverkningsen förläggas. I dag finns drygt 100 system i drift runt om i Europa, USA och Ryssland.

Lättviktstekniken används i dag av några ledande fordonstillverkare, men tekniken är ännu inte accepterad på bred front i marknaden. Fördelarna borde göra lättviktstekniken till framtidens teknik, men inköparna är osäkra på

effekterna och satsar fortfarande på produktionsutrustning baserat på stål eller aluminium.

Fordonstillverkarna är FlexProps kunder, men externa systembyggare är oftast de som ansvarar för uppbyggandet av en ny produktionslinje. Därför är det viktigt att systembyggarna förstår fördelarna så att de stödjer och kan hantera den nya tekniken.

Året som gick

Under 2011 vidareutvecklade FlexProp produktprogrammet till att även omfatta aluminiumprodukter samt förbättrade produktionstekniken och konstruktionen av kompositfixturerna. Den nya produktionsfaciliteten togs i bruk, vilket innebar betydande förbättringar avseende ledtider, kapacitet och kvalitet. Genom rekrytering av en produktionsansvarig stärkte bolaget organisationen inom produktion och kompositteknik.

FlexProp breddade målmarknaden som nu även inkluderar flygindustrin. Under året tog bolaget en första order inom detta segment. Intresset för bolagets teknik ökade markant under året och flertalet nya kunder tillkom, däribland GM och Saab.

Bolaget står väl rustat inför en expansion och har kapacitet att hantera stora produktionsprojekt. Intresset från det stora antalet analyserade potentiella kunder och deras initiala indikationer borgar för en högre försäljningstillväxt under 2012. En inbromsning i konjunkturen kommer dock att inverka negativt på FlexProps framtida försäljning.

Jobro – specialist på komplexa plåt detaljer

Jobro, en helhetsleverantör med kunskap inom materialteknik, verktygsmakeri och produktionsteknik, hjälper kunder inom främst fordonsindustrin till snabbare utvecklingsprocesser. Under 2011 ökade bolaget omsättningen med 75 procent och investerade i ny maskinutrustning.

18

Fouriertransforms investering	
Bolag	Jobro Plåtkomponenter AB
Område	Effektivare produktion
Fas	Expansion
Initial investering	Maj, 2011
Bokfört värde	12,4 Mkr
Kapitalandel	71%
Röstandel	45%
Investeringsansvarig	Carl Backman
Bolagsfakta	
Produkt	Prototyp tillverkning
Ort	Ulricehamn
Antal anställda	35
VD	Jörgen Hedberg fr o m 1 jan 2012
Styrelseordförande	Stig-Arne Blom
Webbplats	www.jobro.se

3D-laser

Verksamheten

Jobro Plåtkomponenter är specialist på prototyp tillverkning av komplexa plåt detaljer. Genom en djup kompetens inom både verktygskonstruktion och produktionsutförande erbjuder Jobro sina kunder tillgång till prototyper av kvalitet jämförbar med serietillverkade komponenter. Under utvecklingsprocessen möjliggörs full flexibilitet till konstruktionsändringar i detaljen utan omfattande ändringskostnader. Ett erbjudande som hjälper kunderna att nå serietillverkning snabbare, billigare och med bättre kvalitet. Jobros mål är att etablera sig som norra Europas ledande prototyp tillverkare för komplexa plåt detaljer.

Marknad

Jobros kunder återfinns inom verkstadsindustrin med fokus på fordonsindustrin, där bolaget har lång erfarenhet av att leverera direkt till fordons-OEMs och systemleverantörer, primärt i Sverige. Via systemleverantörerna levererar bolaget även till kunder i Europa, främst i Tyskland.

Marknaden för prototyp framtagning är fragmenterad och de primära konkurrenterna är serieproducenter som vid sidan av kärnverksamheten även tillverkar och säljer prototyp artiklar. Men Jobros konkurrensfördel är att som specialiserad prototyp leverantör möjliggöra optimerad kunskap och processer utifrån de behov kunderna har just under prototypfasen i ett utvecklingsprojekt. Samtidigt ger Jobros framtagningsprocess viktig kunskap kring produktionstekniska aspekter vilket möjliggör en snabbare driftsättning av en serieproduktion för kunden.

Mängden prototyper som tillverkas är i stor utsträckning relaterat till antalet utvecklingsprojekt som drivs hos kunderna. Antalet utvecklingsprojekt är i sin tur mycket driven av lagkrav och regleringar, exempelvis emissionskrav. Dessutom blir produktivcyklerna allt kortare vilket sätter press på OEMs att bli effektivare i sina utvecklingsprocesser för att möta de kortare cyklerna. Ett effektivt arbete i prototypfasen är kritiskt för att möta dessa utmaningar och gör Jobros helhetserbjudande från prototyp tillverkning mycket attraktiv.

Året som gick

Jobro fick i början av året nya ägare i form av Fouriertransform tillsammans med ett konsortium lett av ordföranden Stig-Arne Blom med avsikt att stärka Jobro i en fortsatt geografisk och produktmässig expansion.

Jobro har under året ytterligare stärkt sin marknadsposition med fortsatt stark tillväxt och god lönsamhet. Omsättningen under året har ökat från 44 Mkr till 77 Mkr, en ökning med 75 procent. Bolaget har fortsatt att investera i ny maskinutrustning för att själva kunna utföra fler moment och för att kunna möta en ökad efterfrågan.

Under året anställdes en ny VD, Jörgen Hedberg, med erfarenhet som fabrikschef på Rettig Sverige AB. Han tillträder den 1 januari 2012. Tidigare VD och grundare Tobias Ludvigsson kommer att kvarstå som teknisk chef. Marknadsutsikten för 2012 är positiv, men med stor osäkerhet.

Max Truck revolutionerar truckindustrin

Max Truck har utvecklat en gaffeltruck med unik rörlighet och utökad funktionalitet. 2011 startade en förserieproduktion. Kvalitetssäkringen av de truckar som nu testas av utvalda kunder beräknas vara avslutad i mitten av 2012 så att serieproduktionen kan påbörjas under samma år.

Maxtruck 2T

Fouriertransforms investering

Bolag	Max Truck AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Juli, 2010
Bokfört värde	8,3 Mkr
Kapitalandel	35%
Röstandel	35%
Investeringsansvarig	Carl Backman

Bolagsfakta

Produkt	Eldriven truck med unik rörlighet
Ort	Östersund
Antal anställda	6
VD	Conny Lindström
Styrelseordförande	Stig-Arne Blom
Webbplats	www.maxtruck.se

Verksamheten

Max Trucks verksamhet består av försäljning och produktion av en egenutvecklad eldriven gaffeltruck, Maxtruck 2T, med en unik rörlighet. Trucken kan röra sig i alla riktningar från stillastående och rotera runt sin egen axel. Detta innebär att trucken får en betydligt kortare färdväg och kräver avsevärt mindre utrymme jämfört med konventionella truckar, vilket frigör lager- och verkstadsyta. Genom att trucken styrs med alla hjulen optimeras även styrförmågan. Dessutom kan man addera flertalet olika verktyg och utrustningar så att trucken klarar arbetsuppgifter som normalt kräver fyra till fem specialtruckar för att utföra.

Gaffeltrucken är en motviktstruck, men är genom sin unika rörlighet mer lik den betydligt större fyrvägstrucken som vanligtvis används för att lyfta skrymmande gods. Maxtruck 2T är byggd för lyft av 2 ton upp till 4,2 meters höjd.

Under 2011 startade bolaget en förserieproduktion av Maxtruck 2T. Komponenterna är en blandning av standardkomponenter och specialanpassade komponenter som köps in och monteras till den patenterade trucken.

Marknad

Grundprincipen för konventionella gaffeltruckar utvecklades på 1930-talet och förutom komforten har tekniken fram tills nu inte utvecklats. Marknaden för motviktstruckar i Europa beräknas till cirka 35 000 stycken, varav 1 800 truckar säljs i Sverige per år.

Konkurrenterna är de konventionella trucktillverkarna, men genom att Max Trucks modell är smidigare och har ett utökad användningsområde adderar fordonet mer värde

för kunden än konventionella truckar, vilket skapar en egen nisch på marknaden.

Bolagets målgrupp är verkstadsföretag med en befintlig truckpark och intern gods- eller terminalhantering.

Året som gick

Under 2011 startade en förserieproduktion av Maxtruck 2T. Denna process har tagit längre tid än planerat genom att några komponenter och delmoment i produktionsprocessen behövde anpassas för att fungera i serieproduktion. I slutet av året hade bolaget tillverkat fem truckar som ställdes till utvalda kunders förfogande för att utvärderas. Kvalitetsgranskningen beräknas vara avslutad i mitten av 2012. Vid positivt utfall kommer serieproduktionen att tas i drift under andra halvan av 2012.

Under året har marknadsföringen av trucken fortsatt genom utställning på mässor och personlig bearbetning av potentiella kunder. Intresset för produkten är stort.

Under 2012 kommer försäljningen att koncentreras till Sverige, men 2013 beräknas trucken presenteras på den europeiska marknaden.

Med en validerad produktionsprocess och kvalitetsgranskad produkt förväntas produktionen utvecklas väl under det kommande året. Organisatoriskt planerar Max Truck att växa både inom produktion och försäljning redan 2012.

Norstel – enda oberoende tillverkaren av kiselkarbidwafers i världen

Under 2011 ökade Norstel tempot i utvecklingen av energisnålare wafers med större diameter. Företagets viktigaste kraftelektronikprodukt finns nu även i standardstorleken 100 mm i diameter. Under 2012 fokuserar Norstel på produktionsvolym och förbättrad kvalitet och kostnadsnivå.

20

Fouriertransforms investering	
Bolag	Norstel AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Februari, 2010
Bokfört värde	148,7 Mkr
Kapitalandel	80%
Röstandel	82%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner

Bolagsfakta	
Produkt	Kiselkarbid-lösningar
Ort	Norrköping
Antal anställda	44
VD	Iain Jackson
Styrelseordförande	Jan-Eric Bergström
Webbplats	www.norstel.se

Kiselkarbidmaterial till halvledare ställer höga krav på ren miljö

Verksamhet

Norstels kärnverksamhet är att leverera kiselkarbidbaserade lösningar för tillverkning av halvledarprodukter till kraftelektronik. Företagets viktigaste produkter är monokristallina kiselkarbidwafers och epitaxiska kiselkarbidskikt som används vid tillverkning av transistorer och dioder för kraftelektronik.

Kiselkarbid är ett alternativ till kisel, som i dag är det vanligaste materialet vid tillverkning av halvledarbaserad kraftelektronik. Kiselkarbids främsta fördel är dess låga energiförbrukning. En kraftomvandlare som utnyttjar kiselkarbidtekniken optimalt är 50 procent strömsnålare än samma modul byggd med kiselteknik. Kiselkarbid har även andra fördelar så som utrymme och vikt.

Marknaden

Marknaden för kiselkarbid har förändrats avsevärt under 2011. Ledande komponenttillverkare har aviserat en rad produktlanseringar som omfattar ett flertal av de komponenttyper som används i kraftelektronik. I synnerhet inom solcellsteknik finns stor efterfrågan på kiselkarbidbaserade komponenter. Marknadens snabba utveckling driver fram nya och billigare tekniska lösningar, vilket gör att användningen av kiselkarbidkomponenter i fordon som kan drivas med el kommer att öka i rask takt.

Norstel är väl positionerat som den ledande oberoende materialleverantören och trots storföretagens påtagliga intresse har på senare tid inga nya konkurrenter framträtt. Norstel bedömer att det idag är tillgångssidan som begränsar såväl epitaxi- som wafermarknadens tillväxt.

Året som gick – och framtiden

Norstel fick fortsatt god avsättning för sina epitaxiska kiselkarbidskikt hos ledande komponentföretag i Japan och Nordamerika. Även Norstels kundbas fortsatte att växa, och flera nyckelkunder tillkom. Under 2011 inriktade Norstel sina resurser på att öka tempot i utvecklingen av företagets wafer med diametern 100 mm. Företaget har genomfört omfattande interna tester och kan nu förse nyckelkunder med Norstels 100 mm-wafer för utvärdering.

Norstel tillhandahåller allt fler epitaxitjänster. Kvalitetsförbättringar, teknisk innovation samt en större produktpalet med nya dopningsstrukturer bidrog till att företaget kunde knyta till sig många nya kunder. Det dröjer dock innan dessa ansträngningar ger ekonomisk utdelning eftersom det handlar om FoU-projekt.

Under 2012 ska Norstel stärka sin kapacitet inom waferbaserade kraftelektronikprodukter och på kvalitets- och produktivitetsförbättringar på kiselkarbidområdet. Norstel ska även vidareutveckla de viktigaste processer för kristalltillväxt och de waferprodukter som denna teknik genererar. Kvalitet, produktionsvolym, kostnadsnivå samt utvecklingsprogram för större waferdimensioner hör till det som företaget särskilt ska fokusera på under 2012.

NORSTEL⁺

Pelagicores första produkt börjar säljas

Pelagicores första produkt blev klar för försäljning under våren 2011. Nu fokuserar Pelagicore på försäljning av denna produkt och fortsatt produktutveckling för att ytterligare stärka sin marknadsposition inom In-vehicle-infotainment (IVI) för Automotive. Bolaget startade sin verksamhet i december 2009 och har utvecklat den första produkten i nära samarbete med en internationell kund.

Fouriertransforms investering

Bolag	Pelagicore AB
Område	Intelligens i fordon
Fas	Early stage
Initial investering	September, 2011
Bokfört värde	10,5 Mkr
Kapitalandel	30%
Röstandel	30%
Investeringsansvarig	Christian Zeuchner

Bolagsfakta

Produkt	Open Source mjukvara IVI
Ort	Göteborg
Antal anställda	8
VD	Alwin Bakkenes
Styrelseordförande	Anders Björkenbo
Webbplats	www.pelagicore.com

Verksamheten

Pelagicore utvecklar och säljer mjukvaruplattformar för infotainmentlösningar mot bilindustrin. Produkten baseras på den stora erfarenhet och djupa tekniska kompetens som bolaget besitter. Pelagicore har skapat den första Open Source (Linux) baserade IVI-lösningen för dagens biltillverkare. Pelagicores kunder är i första hand Tier 1 inom Automotive som levererar till de största OEM inom bilindustrin. Både direkt- och slutkund kan dra nytta av en flexibel, kostnadseffektiv och framtidssäker investering i ett område som mer och mer är en differentierande faktor för biltillverkare.

Bolagets ledning besitter förutom en gedigen erfarenhet av Infotainment-system och ledande expertis inom Open Source andra viktiga kunskaper som är avgörande för Pelagicores utveckling, främst erfarenheten av att bygga och utveckla start-ups samt mycket god insyn i marknadsutvecklingen och kundkraven. Ambitionen är att stärka bolagets kapacitet inom produktutveckling, fokuserat på Open Source, och leverans samt att expandera till nya geografiska marknader.

Marknad

Marknaden för Automotive infotainment ökar i betydelse och storlek då fler och fler OEMer ser infotainment som en differentiator gentemot sina konkurrenter och det faktum att aktiv säkerhet och telematik mer och mer presenteras via infotainmentgränssnittet.

Samtidigt kan vi konstatera att Open Source nu får fotfäste även i fordonsindustrin. Kravet att till exempel flexibelt kunna integrera konsumentelektronik i fordon öppnar upp för en standardisering inom Infotainment, något som är lämpad för öppen källkod. Mars 2009 startades ett industrikonstium, GENIVI Alliance, som har som mål att driva denna standardisering av Linux-baserade operativsystem, middleware och plattformar inom Infotainment. Pelagicore AB är en aktiv och bidragande medlem av GENIVI och planerar att utöka detta engagemang under 2012.

Året som gick

Under 2011 färdigställde Pelagicore sin första produkt samtidigt som den första kundanpassningen av produkten levererades. I slutet av året har även ett egenutvecklat HMI (Human Machine Interface) lagts till produkten för att kunna demonstrera en fullständig lösning från hårdvara till HMI. Pelagicore säkerställde finansiering för fortsatt produkt- och organisationsutveckling genom en riktad nyemission mot Fouriertransform under september, 2011.

PowerCell omvandlar diesel till miljöriktig el

PowerCells verksamhet baseras på bränslecellsteknologi som är ett tyst och miljövänligt sätt att generera elektricitet. Bolaget har lanserat första generationens bränslecellstackar och baserat på dessa fokuserar bolaget idag på att utveckla hjälpkraftaggregat för transportindustrin. Under 2013 beräknas validering av produktprototyper i marknaden.

22

Fouriertransforms investering	
Bolag	PowerCell Sweden AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Early stage
Initial investering	Oktober, 2009
Bokfört värde	47,7 Mkr
Kapitalandel	25%
Röstandel	25%
Investeringsansvarig	Per Nordberg
Bolagsfakta	
Produkt	Bränslecellstackar, hjälpkraftaggregat
Ort	Göteborg
Antal anställda	20
VD	Magnus Henell
Styrelseordförande	Per Wassén
Webbplats	www.powercell.se

Hjälpkraftsaggregat

Verksamheten

PowerCell producerar bränslecellstackar som förvandlar vätgas till el utan att generera några andra restprodukter än vatten. Baserat på bränslecellsystemens miljövänliga egenskaper utvecklar PowerCell hjälpkraftaggregat, så kallat APU, som producerar el baserat på olika typer av bränslen.

Aggregaten är uppbyggda kring en bränslereform och bränslecellstack. Bränslereformern framställer vätgas från kommersiellt tillgängliga bränslen som diesel, bensen och bio-bränslen. Därefter omvandlar bränslecellstackarna vätgasen till miljöriktig el. Fördelen är betydligt mindre utsläpp av koldioxid jämfört med konventionella bensen- eller dieseldrivna elaggregat och inga utsläpp av partiklar, koloxid, svavel- eller kväveoxider.

Under det kommande året ligger fokus på att ta fram en fullständig prototyp av hjälpkraftaggregatet som ska fungera i en extern miljö, samt att utveckla en andra generation av bränslecellstackar för att ytterligare förbättra prestanda.

En serieproduktion av hjälpkraftaggregat för transportindustrin förväntas kunna tas i drift under 2016.

Bolaget har även påbörjat försäljningsaktiviteter och begränsad produktion av bränslecellstackar till andra systemintegratörer utanför transportindustrin.

Marknad

Bränslecellsteknologin har utvecklats under decennier, men används i dag endast i begränsad omfattning, exempelvis till att driva signalsystem, skyltar, gaffeltruckar eller som backup till en ordinär energikälla. Funktionen är färdigutvecklad, men innan teknologin får sitt genombrott behöver

applikationerna utvecklas och anpassas tillsammans med samarbetspartners. En av de stora begränsningarna i marknadstillväxten är tillgången på vätgas som är, och under en överskådlig framtid kommer att vara, ytterst begränsad.

Genom sin bränslereformerteknik har PowerCell en unik möjlighet att genom användandet av diesel kunna bygga upp en marknad långt innan vätgasdistributionen är utbyggd.

PowerCell fokuserar i dagsläget på segmentet lastbilar och båtar inom transportindustrin där en tydlig potential finns. Under 2011 påbörjade bolaget även en förstudie om potentiellt behov inom husbilsmarknaden.

Inom transportindustrin är USA en stor potentiell marknad där man påbörjat införande av förbud mot lastbilars tomgångskörning, vilket kräver att dagens elförsörjningsbehov vid rast och övernattnin lösas. Framöver kommer även lagstiftning om lastbilarnas totala bränsleförbrukning.

Året som gick

I december 2010 beslutade PowerCell att omorganisera bolaget och under 2011 framför allt fokusera på att förädla tekniken kring bränsleomvandlingen. Omorganisationen innebar en ökad effektivitet i utvecklingsarbetet och i slutet av året hade man uppnått en självständig prototyp av ett dieslbaserat reformersystem.

Under 2011 fakturerade bolaget ett antal referensprodukter som ligger till grund för en framtida serietillverkning.

Vicura – en lönsam avknoppning från Saab som expanderar

Konsultbolaget Vicura har under verksamhetens första tolv månader lyckats skapa en kundbas på ett tjugotal svenska och internationella kunder. Efterfrågan har varit så stor att bolaget har expanderat från 50 anställda i början av året till 60 anställda vid årets slut. För 2012 är planen att ytterligare internationalisera den redan idag lönsamma verksamheten.

Fouriertransforms investering	
Bolag	Vicura AB
Område	Hållbara fordon
Fas	Expansion
Initial investering	Januari, 2011
Bokfört värde	10,2 Mkr
Kapitalandel	83%
Röstandel	83%
Investeringsansvarig	Didier Schreiber
Bolagsfakta	
Produkt	Utveckling av drivlinesystem
Ort	Trollhättan
Antal anställda	60
VD	Dennis Lungren
Styrelseordförande	Sune Nilsson
Webbplats	www.vicura.se

Verksamheten

Vid årsskiftet 2010/2011 avyttrade Saab verksamheten inom Saab Powertrain som har bedrivit utveckling inom transmission. Bolaget har varit fristående från Saab sedan starten och bytte namn till Vicura i samband med avyttringen.

Vicura är ett konsultbolag med 60 ingenjörer som utvecklar kompletta system eller delkomponenter inom transmissionsområdet för den internationella fordonsindustrin. Utvecklingsarbetet innebär att på kortare tid ta fram effektiva produkter (kostnad, vikt, verkningsgrad). En del av utvecklingen fokuserar på dubbelkopplade växellådor, så kallad dual clutch transmission (DCT), som inom manuella växellådor bedöms vara den teknik som kommer att efterfrågas mest, eftersom den har en automat växelkvalitet, men en manuell bränsleförbrukning.

Vicuras tjänster omfattar alla typer av uppdragsutveckling, från mindre analyser och simulering till fullständig utveckling av kompletta system.

Marknad

Vicuras marknad är den globala fordonsindustrin. Allt fler fordonstillverkare väljer att lägga ut delar av produktutvecklingen till externa bolag för att hålla en så slimmad och därmed kostnadseffektiv organisation som möjligt. Den globala marknaden för konsultuppdrag inom transmissionsutveckling uppskattas i dagsläget till två till tre miljarder kronor.

Konkurrenterna består både av fordonstillverkare, växellådsproducenter och andra teknikutvecklingsbolag.

Året som gick

2011 var Vicuras första verksamhetsår utanför Saab-koncernen. Styrelsen som tillsattes har en omfattande kompetens genom ledamöternas mångåriga erfarenheter inom fordonsindustrin och konsultbranschen, både i svenska och utländska bolag, samt med expertis inom transmission. I augusti tillträdde VD Dennis Lundgren som tidigare varit chef för GM Motors Powertrain och haft en ledande position inom BAE. Under året har organisationen utvecklats till att bli en effektiv marknadsorienterad konsultorganisation. Trots en turbulent fordonsmarknad har efterfrågan varit stor och idag har Vicura ett tjugotal kunder. Merparten är svenska fordons-tillverkare inom segmenten person- och lastbilar samt inom bygg- och entreprenadmaskiner. Under året har Vicura även genomfört uppdrag till fartygsturbiner, ett område som förväntas öka framöver.

För att möta efterfrågan har Vicura anställt både försäljare och utvecklingsingenjörer. Från att ha varit 50 anställda i början av året har Vicura i slutet av 2011 60 anställda.

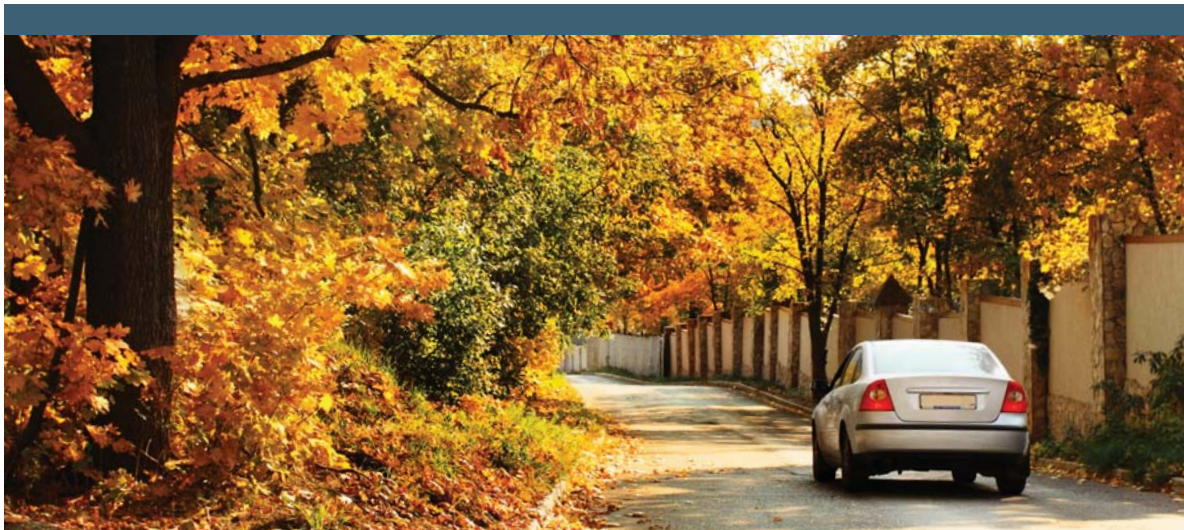
Den kundbas som Vicura har lyckats bygga upp under verksamhetens första tolv månader gör att bolaget redan är ett lönsamt fristående bolag. Trots självständigheten från Saab var förhoppningen att sälja stora volymer till Saab Powertrain. Men rådande omständigheter har gjort att Saab inte har varit den kund som Vicura hoppats på under 2011.

Framtidsplanerna handlar om att bredda kundbasen ytterligare, såväl geografiskt som segmentsmässigt. Eftersom fordonsindustrin är en global marknad kommer fokus ligga på att internationalisera verksamheten ytterligare.

Vi förenar hållbarhet, tillväxt och lönsamhet

Fouriertransforms uppdrag är att stärka svensk fordonsindustris internationella konkurrenskraft, särskilt inom miljö och säkerhet. Därför har Fouriertransform ett aktivt hållbarhetsperspektiv i investeringsstrategin, investeringsprocessen och i arbetet med portföljbolagen.

24

Staten har i sina ägarriktlinjer ställt tydliga krav på de statliga bolagen att vara föredömen avseende miljömässigt och socialt ansvar. I riktlinjerna står det bland annat att statliga bolag ska ha en genomtänkt och förankrad policy och strategi för att hantera miljöhänsyn och socialt ansvarstagande såsom etik, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, bekämpning av korruption samt jämställdhet och mångfald. Som statligt bolag ska därför Fouriertransform i sin egen verksamhet ha kunskap om sin miljö-, sociala och ekonomiska påverkan och ta ansvar för denna.

Styrning av hållbarhetsarbetet

För Fouriertransform är hög affärsetik en central fråga. Bolaget ska uppträda professionellt med hög integritet och på ett trovärdigt sätt. För Fouriertransform omfattar ett etiskt förhållningssätt hänsyn till miljömässiga, sociala och affärsmässiga aspekter.

Fouriertransform tillämpar sedan 2009 en uppförandekod och en hållbarhetspolicy som är antagna av Fouriertransforms styrelse. Uppförandekoden och hållbarhetspolicyen omfattar och sammanfattar affärsetik, Fouriertransforms samhällsansvar, ansvar gentemot medarbetare, miljöansvar, kommunikation med interna och externa intressenter samt efterlevnad av lagar och riktlinjer. Fouriertransform har också en ägarpolicy och en jämställdhets- och mångfaldspolicy. Alla medarbetare har tagit del av uppförandekoden och bolagets policyer, som gäller för Fouriertransforms verksamhet.

”Innebörden av Fouriertransforms uppdrag, att vitalisera den svenska fordonsindustrin, är knuten till hur väl Fouriertransform och portföljbolagen lyckas förvalta de kommersiella möjligheter som förändrade marknadsförutsättningar skapar. Genom att möta den växande efterfrågan som finns på marknaden för produkter och lösningar som minskar risken för negativ miljö- och klimatpåverkan, kan Fouriertransform bidra till att stärka konkurrenskraften för svensk fordonsindustri och underlätta klimatomställningen.”

Per Nordberg
VD

Det strategiska värdet av hållbarhet

Fouriertransforms affärsstrategiska inriktning grundas på en omfattande analys av inom vilka områden svensk industri har spetskompetens och bäst förutsättningar att utveckla kommersiellt gångbara produkter och lösningar. Detta strategiarbete har mynnat ut i tre prioriterade strategiska investeringsområden – Hållbara fordon, Intelligens i fordon och Effektiv produktion. De tre områdena matchar väl den styrka som finns inom det svenska fordonsklustret och är samtidigt relevanta för att möta fordonsindustrins utmaningar och önskemål.

Utöver de tre prioriterade områdena ser Fouriertransform ytterligare sex investeringsområden som relevanta. Dessa är Tryggare fordon, Fordon med identitet/attraktivitet, Kostnadseffektiva fordon, Kundtjänster, Företagstjänster och Effektivare validering/verifiering. Gemensamt för nästan alla investeringsområden är att de direkt eller indirekt ska bidra till reducerad miljö- och klimatpåverkan och en säkrare trafiksituation någon gång under livscykeln.

Strategin att investera i bolag med unika och kommersiellt gångbara erbjudanden är inom fordonsindustrin i de flesta fall lika med att produkten eller produktionen ska vara mer

effektiv och mer hållbar än sin föregångare. Fouriertransforms utgångspunkt är att mål om hållbarhet, tillväxt och lönsamhet är förenliga och även varandras förutsättningar.

Hållbarhet i portföljbolagen

Fouriertransforms största påverkan och främsta ansvar ligger i relationen till portföljbolagen. Representation i styrelserna utgör en bas för Fouriertransforms uppföljning av portföljbolagens hållbarhetsarbete. Fouriertransform önskar att varje portföljbolag, givet sin verksamhet ska sätta mål för sitt hållbarhetsarbete och kunna redovisa sin miljöpåverkan. Ägarpolicy, uppförandekod och hållbarhetspolicy är verktyg för att driva frågor om hållbar utveckling i portföljbolagen.

I Fouriertransforms bedömning av investeringspropåer ingår en utvärdering som kan liknas vid en livscykelanalys. Fouriertransform analyserar hur produktens framtida efterfrågan ser ut, om den är av en sådan art att den kommer att möta framtida krav och hur produktionen går till. Vid denna analys är det oundvikligt att ta hänsyn till produktens miljöpåverkan, både i produktions- och i användarled, då det är faktorer som kan avgöra produktens attraktivitet på marknaden.

Lars Erik Fredriksson,
Finansdepartementet
och styrelseledamot
i Fouriertransform

Hur ser du som ägarrepresentant på hållbarhet i förhållande till Fouriertransforms uppdrag?

Hållbarhetsdimensionen har funnits med från start – bolagsnamnet är faktiskt ett uttryck för just det. Fouriertransform, uppkallad efter den franske matematikern och fysikern Fourier, innebär att omvandla ett olösligt problem till ett lösligt. Dessutom var Fourier först med att beskriva växthuseffekten.

När det gäller Fouriertransforms verksamhet gäller det att kombinera miljömässig och social hållbarhet med finansiell avkastning; uppdraget går ut på att generera avkastning på sikt. Samtidigt finns egentligen ingen motsättning då allt i fordonsbranschen handlar om hållbarhet, exempelvis i form av bättre prestanda och reducerade utsläpp. Om miljöperspektivet saknas finns ingen framtid.

Hur kan Fouriertransform bidra till fordonsbranschens konkurrenskraft och hållbarhet?

Fouriertransforms uppdrag består i att på kommersiella grunder stärka det svenska fordonsklustrets internationella konkurrenskraft. Här ingår att bidra till att bolagens kommersialisering och tillväxt sker på ett strukturerat och framgångsrikt sätt.

Fordonsbranschen är speciell såtillvida att komponenttillverkare exempelvis måste genomgå mycket omfattande tester innan de kan bli underleverantörer till fordonstillverkare. Det skapar ett starkt beroendeförhållande. En strukturomvandling är på gång där underleverantörer slås ihop för ökad konkurrenskraft. Internationalisering är en annan viktig tendens. Fouriertransform kan spela en viktig roll genom att tillföra sin kompetens och sitt nätverk, framförallt för att utveckla små och medelstora företag.

Vad sker mer konkret för att stärka hållbarheten i fordonsbranschen?

Fouriertransforms affär och verksamhet är hållbar i sig – det är genom portföljbolagen som Fouriertransform kan göra skillnad. Bolaget bidrar till en hållbar utveckling genom att investera i för fordonsindustrin angelägna projekt. Bland Fouriertransforms strategiska fokusområden märks effektiv produktion, intelligens i fordon och hållbara fordon – här finns stor potential att styra branschen i hållbar riktning. Konkreta exempel är programvaruutveckling för fordon som möjliggör exempelvis mer kostnads- och miljöeffektiva rutter eller varningssystem för ökad säkerhet. Elektrifiering och hybridisering av motorer och drivsystem är andra viktiga satsningar.

Jag märker att personerna som arbetar i och runt Fouriertransform brinner för sina frågor och upplever att de kan göra stor skillnad med bolaget som plattform. Fordonsbranschens konkurrensfördelar framöver kommer att ha en tydlig grön inriktning. Här kan Fouriertransform göra verklig nytta.

Alla potentiella investeringar genomgår ett antal utvärderingsprocesser så kallad due diligence. Fouriertransform genomför alltid en juridisk, en affärsmässig och vid behov en miljömässig due diligence. Den senare ger information om eventuella överträdelse mot miljölagstiftning, tillstånd eller riktlinjer och om eventuella behov av sanering av fastighet, användning av skadliga ämnen samt produktens eller processens miljöpåverkan. Processens och produktens miljöpåverkan/miljöprestanda är relevant för att bedöma en framtida efterfrågan. I de olika utvärderingsprocesserna tas det vid behov hjälp av externa experter.

Inför investeringsbeslut analyseras även vilka ledningssystem och certifieringar ett bolag bör ha, exempelvis ISO 14001 (miljö), ISO 9000 (kvalitet) och OSHAS 18001 (hälsa och säkerhet). Om ett bolag saknar tillämpliga ledningssystem eller certifieringar rekommenderas att sådana implementeras vid eventuellt investeringsbeslut.

Utvärdering av kompetensen och förmågan i det potentiella portföljbolagets ledning är ett prioriterat moment inför beslut om investering. Här görs även en bedömning av kompetensen inom hållbarhetsområdet. Då bedöms också om bolagets värderingar är förenliga med Fouriertransforms. Varje portföljbolag förväntas givet sin verksamhet ha mål för sitt hållbarhetsarbete och kunna redovisa sin miljöpåverkan. Fouriertransforms ägarpolicy, uppförandekod och hållbarhetspolicy är verktyg för att driva frågor om hållbar utveckling i portföljbolagen.

Ekonomiskt ansvar

Fouriertransform är en långsiktig industriell partner som investerar på kommersiella grunder med ett avkastningsmål på 10–15 procent per år. Ur ett vidare perspektiv ska företaget skapa ekonomisk tillväxt genom att vitalisera den svenska fordonsindustrin. Genom investeringarna skapas arbetstillfällen i portföljbolagen och när bolagen utvecklas skapas ytterligare arbetstillfällen hos leverantörer och andra aktörer. När hela klustret växer bidrar det till ekonomisk tillväxt i regionen. Genom investeringar i de olika portföljbolagen skapas det både direkta och indirekta arbetstill-

fällen som i sin tur genererar skatteintäkter. Fouriertransform har alltså en ekonomisk påverkan som både omfattar ägaren och andra intressenter.

Miljöansvar

Fouriertransform är en liten organisation med en begränsad direkt miljöpåverkan som främst består av energiförbrukning i kontorslokaler, förbrukning av kontorsmaterial och tjänstesor. Det är dock fortfarande relevant att Fouriertransform arbetar med den påverkan som företaget faktiskt har.

Inom Fouriertransform är uppförandekoden och hållbarhetspolicyn vägledande i arbetet för att hantera och reducera den direkta miljöpåverkan. Det ligger på alla inom Fouriertransform att beakta miljön i det dagliga arbetet. Idag mäter Fouriertransform endast direkt miljöpåverkan, inte indirekt påverkan genom bolagets investeringar.

Socialt ansvar

Fouriertransform är ett kunskapsintensivt företag där varje enskild medarbetare representerar unika kompetenser och har ett nätverk som är viktigt för Fouriertransforms verksamhet. Vid slutet av 2011 hade bolaget tio anställda, varav två kvinnor.

En förtroendefull relation mellan medarbetare och ledning är viktigt för Fouriertransform. Arbetet sker med stor frihet under ett lika stort ansvar. Varje medarbetare påverkar sin arbetssituation och Fouriertransforms ambition är att vara en tillmötesgående, utvecklande och ansvarsfull arbetsgivare.

Det ligger i allas intresse att medarbetarna har så goda förutsättningar som möjligt att utföra sitt arbete. För att säkerställa en god arbetsmiljö antog Fouriertransforms styrelse en jämställdhets- och mångfaldspolicy under 2010. Detta för att se till att viktiga medarbetarfrågor behandlas på ett professionellt och strukturerat sätt. Policyn visar Fouriertransforms syn på frågor som rör jämställdhet och mångfald och utgör ett verktyg i det dagliga arbetet. VD har ansvar för att följa upp och undersöka eventuella avvikelser. Under 2011 rapporterades inga avvikelser.

Fouriertransforms intressenter och värdeskapande

Runt Fouriertransform finns ett antal aktörer som mer än andra påverkar och påverkas av bolagets verksamhet. De intressenter som Fouriertransform har identifierat som viktigast är ägaren, portföljbolagen, medarbetarna, fordonsindustrin, medfinansiärer och bolagets nätverk. För portföljbolagen är berörda myndigheter och lokalsamhället viktiga intressenter.

27

Ägare

Som ägare förväntar sig svenska staten att Fouriertransform bidrar till att stärka svensk fordonsindustris konkurrenskraft, och agerar föredömligt som bolag.

Portföljbolag

Fouriertransform fungerar som resursbank för portföljbolagen och värnar om goda relationer, för att säkerställa att de utvecklas på ett positivt sätt.

Medarbetare

Fouriertransforms medarbetare besitter unik kompetens och har tillgång till värdefulla nätverk. Därför är det av stor vikt att medarbetarna upplever Fouriertransform som en attraktiv arbetsgivare.

Fordonsindustrin

Fordonsindustrin står inför stora utmaningar, där minskat beroende av fossila bränslen är centralt i den omställning som pågår. Fouriertransforms investeringar i nya tekniker syftar till att ge ett positivt bidrag till den omställningen.

Medfinansiärer

Genom att samarbeta med andra medfinansiärer kan Fouriertransform bidra till att den totala investeringsnivån i portföljbolagen höjs avsevärt. Samarbete med andra investerare tillför också kompetens till Fouriertransforms nätverk.

Nätverk

Med hjälp av de kvalificerade personer som ingår i Fouriertransforms nätverk tillför bolaget industriell och annan viktig kompetens som långsiktigt kan bidra till tillväxt i portföljbolagen.

Myndigheter

Myndigheter och lokala beslutsorgan har stor del i att skapa förutsättningar för portföljbolagens existens och aktivitet, genom olika beslut som påverkar verksamheten.

Lokalsamhälle

Fouriertransforms portföljbolag förväntas bidra till lokalsamhällets utveckling. Samtidigt är det enskilda portföljbolaget beroende av omgivningen och dess infrastruktur.

Ordföranden har ordet

28

”Statligt kapital behövs som alternativ och kan borga för önskvärd pluralitet i en marknadsekonomi.”

Vad är venture capital?

Det gångna året har riskkapitalbranschen förekommit ovanligt ofta i media, med många inlägg, utspel och synpunkter på branschen från såväl politiskt håll (Håkan Juholt, Maud Olofsson, Lars Johansson m.fl.) som från privata debattörer (Riskkapitalföreningen, IVA, Forum för Innovation Management m.fl.).

Debatten har, i mitt tycke, varit problematisk och full av allt från terminologi- och begreppsförvirring till total brist på insikt om viktiga skillnader mellan verksamhetsformer och framför allt om de speciella svårigheter som är förknippade med Venture Capital-verksamhet. Det statliga bolag jag representerar som ordförande – Fouriertransform AB – är ett bolag som arbetar enligt samma investeringskriterier som ett klassiskt Venture Capital bolag.

Vad är då Venture Capital (VC)? Frågan måste besvaras via en historisk tillbakablick.

Branschen uppstod i USA under sent femtiotal då förmögna privatfamiljer som Rockefeller började samla sina mindre onoterade innehav under en förvaltning och nyinvestera i tillväxtbolag på ett mer systematiskt sätt.

Under sextioalet bildades ett antal privata VC-bolag av entreprenöriella finansmän som lyckades attrahera kapital från främst pensionsfonder och försäkringsbolag. Man kan nämna pionjärer som Peter A. Brooke, Bill Hambrecht, Alan Patricof, Charles Lea, Tom Perkins m.fl.

I Sverige, där regleringar i hög grad styrde ekonomin vid denna tid, fanns några få besläktade försök. Wallenbergfamiljen och Stockholms Enskilda Bank bildade Incentive och några affärsbanker hade i sin sfär ”utvecklingsbolag” som till exempel Tulwe (Sundsvallsbanken), Sponsor (Götabanken) och Navigator (PK-banken). Gemensamt för dessa initiativ i USA och Sverige var att de som regel gick relativt dåligt, främst beroende på att det helt enkelt är ett synnerli-

gen komplext affärsområde som kräver en speciell kompetens som tar lång tid att bygga upp.

I slutet på sextioalet träder i Sverige industriminister Krister Wickman in på arenan med ett statligt industriellt grepp – en ny djärv statlig näringspolitik med bildande av Statsföretag, en statlig ”högriskbank”, Sveriges Investeringsbank AB, Svenska Industrietablerings AB (SVETAB) samt ”VC-bolaget” Svenska Utvecklings AB. Utan att göra en djupare analys av orsakerna kan man i efterhand konstatera att ingen av dessa satsningar klarade uppsatta mål.

Den amerikanska VC-branschen förde under samma period en tynande tillvaro och betraktades som relativt olönsam fram till senare delen av sjuttioalet. Då kunde de tidiga VC-bolagen skörda stora oväntade vinster på den digitala revolutionen, med innehav i kometliknande bolag som Wang, Tandem Computers m.fl. Intresset för ny teknik parat med oron för begynnande branschkriser i klassisk industri som teko, stål m.m. skapade i början på åttiotalet ett enormt tillflöde av kapital till VC-branschen. Nya fonder bildades samtidigt som fondstorlekarna växte från MUSD 15–25 till MUSD 50–100.

Det är viktigt att påminna om att VC-branschens investeringspolicy inte alls gällde enbart högteknologi. En ständig riskminimering pågick via investeringar enligt en matris där man de första åren satsade i tidig fas och efterhand i mer mogna faser och dessutom i olika branscher. En VC-portfölj kunde således bestå dels av ett antal högteknologiska start-ups, dels av ett antal tillväxtbolag inom livsmedel, media och verkstad, men även av mogna bolag inom t.ex. bildelar, spånskivor, gummi, plast etc. VC var och är således **inte** ett samlingsbegrepp för investeringar i nystartade högteknologiska företag, utan en investeringsmetod för att sys-

tematiskt investera i onoterade tillväxtbolag där ledningen är grundare eller stora aktieägare och med målsättningen att under en 5–8 årsperiod förädla bolaget för senare försäljning eller börsintroduktion.

I Sverige skedde under åttiotalet ett betydande antal – ca 40 stycken – nybildningar av VC-bolag. De flesta hade ett för lågt eget kapital och för oerfaret management. Resultatet blev att nästan samtliga slogs ut av fastighets- och finanskrisen i början av nittiotalet.

1988 skedde någonting som skulle få stor betydelse för hela branschen. Då genomförde Kohlberg Kravis Roberts (KKR) i USA ett jätteköp av det stora börsnoterade Nabisco. Affären skapade ett sådant intresse för större buy-outs, dvs uppköp med hög upplåning, att många i VC-branschen övergav VC för att enbart arbeta med buy-outs. Dessa nya buy-out-fonder växte snabbt fram globalt och attraherade oerhörda mängder kapital. Detta kom att gå ut över VC-branschen vars andel av kapitalmarknaden reducerades avsevärt.

Jag ska här ta upp några fundamentala skillnader mellan buy-out-fonder (dvs riskkapitalfonder eller private-equity bolag som de oftast kallas) och VC-bolag.

Private equity innebär oftast att man köper hela, mogna bolag via ett holdingbolag ("Newco") med betydande upplåning för förvärvet. Private-equity-bolaget tillsätter VD och styrelse och bedriver förändringsarbete enligt en egen plan. Tidshorisonten är 3–6 år. VC-bolaget å andra sidan bygger sin satsning på egenföretagare som oftast också är huvudägare och ofta VD. VC-bolagets satsade kapital går rakt in i portföljbolagets balansräkning och stärker därmed bolaget utan förvärvslån. Motorn i tillväxtarbetet är fortfarande egenföretagaren, VD:n, men VC-bolagets ledning kan bidra med rådgivning, bankkontakter och eventuella nätverk.

Det säger sig självt att det kräver en helt annan kompetens att arbeta i ett VC-bolag med en hel palett av minoritetsägda bolag i olika branscher och olika mognadsfaser än i ett private-equity-bolag. Tidshorisonten för VC är dessutom betydligt längre, 10–12 år.

Ett försök att renodla VC-verksamheten kom under nittiotalet i form av s.k. focused funds. I stället för traditionella VC-bolag (balanced funds) bildades fonder som renodlat fokuserade på vissa tillväxtbranscher såsom exempelvis IT, life-science och biotech. Det bildades även fonder för enbart tidig fas s.k. seed capital-fonder eller early stage-fonder.

Enligt min uppfattning, med stöd i historien, är sådana fonder vars ändamål är att satsa på enbart bolag i tidig fas något av det absolut svåraste man kan ge sig på. Dagarna fylls av ständiga negativa besked, motgångar, kapitalbrist och brustna illusioner, avbrutet av någon enstaka ljusglimt. Det är ytterst få personer som är kapabla att uthålligt och med framgång driva denna typ av verksamhet.

Jag ska kort beröra lönsamheten i VC-branschen.

Statliga satsningar har av industri- och arbetsmarknads-politiska skäl, som tidigare nämnts, historiskt inte nått uppsatta mål. Till de sämre exemplen hör regionala satsningar i krisbranschens spår, såsom "Landskrona Finans", "Uddevalle Invest", "Karlskoga Invest" och liknande.

Inom den privata sektorn har den genomsnittliga lönsamheten inom VC-branschen som helhet mätt i tioårsperioder sedan åttiotalet inte varit imponerande – i USA mellan 5% och 10% årligen på totalt satsat kapital. Spridningen är givetvis stor inom branschen mellan höglönsamma, medel och direkt olönsamma fonder. I Sverige har förräntningen troligen varit lägre men tillförlitlig statistik saknas om exakta förräntningstal. Den slutsats som bör dras är att den främsta orsaken till den måttliga lönsamheten i branschen är en generell brist på kapabla egenföretagare som söker externt riskkapital och kapabla investeringsansvariga inom VC-bolagen. Det föreligger således ingen egentlig generell brist på riskkapital. Bristerna gäller snarare avsaknaden av professionellt kapital och kapabla företagare.

Ovanstående reflektioner kanske ger läsaren intrycket att jag är negativ till statliga satsningar inom VC-området. Men så är inte fallet, tvärtom gjorde Statliga Investeringsbanken stor nytta under sjuttiotalet som en "lender of last resort" och Stiftelsen Industrifonden har klarat sig hyggligt. Privat kapital kan missbedöma intressanta projekt. Statligt kapital behövs som alternativ och kan borga för önskvärd pluralitet i en marknadsekonomi. Dock måste sådana statliga satsningar beakta historiska erfarenheter.

Fouriertransform, för att ta ett exempel, har byggt upp en liten, snabbfotad organisation där både personal och styrelse har bred branschfarenhet och bolaget har en tillräcklig kapitalbas, MSEK 3 000. Detta har skett med historiska erfarenheter i VC-branschen som modell och kan ge viss vägledning åt alla statliga satsningar vad gäller VC. Detta blir än viktigare om staten önskar anvisa miljarder till fonder avsedda för satsningar i enbart tidig fas. Detta kräver ett minst tioårigt åtagande från en mycket erfaren och stryktålig ledning som dessutom normalt kräver vinstdelning. Ett lämpligt förfarande blir därför att först identifiera och knyta till sig denna unika ledning innan man anslår miljarderna.

Framtidsbedömning av branschen och med referens till Fouriertransform

VC är en angelägen verksamhet framför allt för satsningar på tillväxtföretag. Tyvärr tycks branschen krympa huvudsakligen för att det saknas en ström av nya privata initiativ. Det finns i Sverige inte ett tillräckligt antal större privata VC-miljöer som kan generera nya talanger som vill komma fram och starta egna VC-bolag. Detta har flera orsaker, som att investerare och personal har strömmat över till private equity, att lång tidshorisont och avsaknad av likviditet i innehaven gör institutionella placerare ointresserade samt att det är en mycket komplex verksamhet med hög risk och med ett långsiktigt, krävande åtagande från alla inblandade.

Man kan därför inte förutse att fler VC-bolag och mer kapital kommer att tillföras ekonomin. Om staten bedömer detta som ett problem och vill tillföra venture capital bör det ske med beaktande av historiska erfarenheter. Fouriertransforms styrelse och ledning har tagit fasta på ett antal vägledande insikter. Här kan nämnas:

- rekryteringen av investeringsansvariga sker i en anda av ett långsiktigt åtagande, påminnande om egenföretagandet. Dessa skall förutom att ha en naturlig fallenhet för yrket uppleva en egen tillfredsställelse i att vara med och utveckla företag
- styrelsearbetet är inriktat på snabba besked till sökande företag och täta kontakter mellan VD och styrelse för snabba beslut. Detta är en absolut förutsättning för ett gott rykte på marknaden

- organisationen är liten men vältrimmad och alla kan i princip arbeta med alla ärenden vilket minimerar risker i portföljen
 - effektiv selektionsprocess där ett minimum av kostnader och tid läggs på investeringspropäer med liten potential och omvänt
 - kostnadseffektiv organisation där man gör mycket själv och inte anlitar konsulter i onödan
 - omfattande arbete på adekvat styrelsesammansättning i portföljbolagen och löpande biträde vid strategiska vägval m m i dessa
 - restriktiv värdering vid investeringar i portföljbolag
 - aktiv uppföljning av investeringar och god framförhållning vad gäller planerade exits
 - kreativa processer för krishantering och rekonstruktioner
 - konstant fokus på både kort- och långsiktig lönsamhet.
- Det vore ganska enkelt att fylla på med 25–30 ytterligare professionella observanda men avslutningsvis bör sägas att tur och konjunktursvängningar spelar en inte oväsentlig roll för slutresultatet i branschen.

Lars-Olof Gustavsson

Styrelseordförande

Bolagsstyrning under året

Fouriertransform AB är ett svenskt aktiebolag som är helägt av svenska staten. Bolaget har sitt säte i Stockholm. Ägarrollen utövas av regeringen, vars uppdrag från riksdagen är att aktivt förvalta statens tillgångar så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga.

Bolagsstyrning i Fouriertransform

Bolagsstyrningen i Fouriertransform utgår från Svensk Kod för bolagsstyrning (Koden, www.bolagsstyrning.se) som är en del i regeringens ramverk för ägarförvaltningen. I övrigt regleras styrningen av Statens riktlinjer, svensk lagstiftning, policydokument fastlagda av styrelsen samt av interna regelverk och dokument.

Interna styrdokument är bolagsordningen, styrelsens arbetsordning och instruktion till verkställande direktören, Fouriertransforms Uppförandekod, inklusive hållbarhetspolicy, Jämställdhet- och mångfaldspolicy samt Ägarpolicy, fastställda av styrelsen.

För de helägda statliga företagen tillämpas egna principer, som ersätter Kodens, när det gäller beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter och revisorer.

Årsstämma 2011

Årsstämma hölls den 18 april 2011 i Stockholm. Vid stämman omvaldes samtliga styrelseledamöter:

- Lars-Olof Gustavsson (även omvald som ordförande), Cecilia Schelin Seidegård, Hasse Johansson, Karin Kronstam, Lars-Göran Moberg, Ulla-Britt Fräjdin-Hellqvist och Lars Erik Fredriksson.
- Stämman beslutade även om tillägg till riktlinjerna för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare.

Nomineringsprocessen

Nomineringsprocessen drivs och koordineras av enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet. Urvalet av ledamöter kommer från en bred rekryteringsbas för att kunna uppnå balans när det gäller kompetens, bakgrund, ålder och kön.

Styrelsen

Regeringen anser att det är viktigt att särskilja styrelsens och verkställande direktörens roller och därför ska inte verkställande direktören vara ledamot i styrelsen i statliga företag.

Enligt Koden punkt 4.5 ska minst två styrelseledamöter vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. Skälet till regeln om oberoende är i all huvudsak att skydda minoritetsaktieägare.

I statligt helägda bolag saknas dessa skäl för att redovisa ett oberoende gentemot staten. Mot bakgrund av ovanstående redovisar Fouriertransform inte sådana uppgifter.

Styrelsens arbete

Styrelsen har under året ägnat extra mycket uppmärksamhet åt kvalificerade omvärldsanalyser och gjort försök till bedömningar av de eventuella effekterna för Fouriertransform.

I den löpande verksamheten har styrelsen i samråd med ledningen påkallat ändringar i strategi och affärsinriktning för flera portföljbolag i tidig fas. Samtidigt har styrelsen påbörjat det inriktningsarbete mot en balanserad portfölj som bland annat innebär satsningar i mer mogna bolag.

Styrelsens ordförande Lars-Olof Gustavsson ansvarar för att utvärdering av styrelsens arbete sker. Under våren 2012 genomfördes en sådan utvärdering med hjälp av en extern konsult.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till följd av bolagets ringa antal anställda har styrelsen beslutat att endast verkställande direktören ska betraktas som ledande befattningshavare i bolaget.

Fouriertransform ska tillämpa de riktlinjer som regeringen beslutade om 2009 när det gäller anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statligt ägda bolag. Ersättningarna till ledande befattningshavare ska vara konkurrenskraftiga utan att för den skull vara löneledande. Det säkerställs genom att Fouriertransform kontinuerligt införskaffar marknadslöneinformation. Fouriertransforms årsstämma 2011 beslutade på styrelsens förslag om ett förtydligande, att inför ett anställningsbeslut ska ett skriftligt underlag upprättas som visar bolagets totala kostnader för anställningen. Stämman beslöt också att bolagets revisorer ska granska att beslutade ersättningsnivåer och övriga anställningsvillkor inte överskrids. Revisorerna ska årligen i en särskild rapport redovisa sina iakttagelser inför styrelsens bokslutssammanträde.

Incitamentsprogram ska inte förekomma i företagsledningen.

För ytterligare information om ersättning till verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare samt styrelsens ledamöter se Fouriertransforms årsredovisning 2011 som återfinns på Fouriertransforms hemsida, www.fouriertransform.se

Bolagsstyrningsrapport 2011

Fouriertransforms fullständiga bolagsstyrningsrapport återfinns på Fouriertransforms hemsida, www.fouriertransform.se.

Styrelse

32

1 Cecilia Schelin Seidegård, ledamot

Född 1954.

Landshövding på Gotland.
Styrelseordförande: Systembolaget AB, ClniTrials Skåne AB och Vårdalstiftelsen.

2 Ulla-Britt Fräjdin-Hellqvist, ledamot

Född 1954.

Styrelseordförande: Kongsberg Automotive Holding ASA, SinterCast AB, Stiftelsen för strategisk forskning.
Styrelseledamot: Castellum AB, e-man AB, Data Respons ASA, Stockholm Environment Institute, Svenska Rymdaktiebolaget och Tällberg Foundation.

3 Lars Erik Fredriksson, ledamot

Född 1964.

Styrelseordförande: Sundsvalls Mätcenter AB.
Styrelseledamot samt ledamot revisionsutskott: RISE Research Institutes of Sweden Holding AB.
Styrelseledamot: Green Cargo AB.
Ägaransvarig: Apoteksgruppen Holding AB.
Departementssekreterare, Finansdepartementet.

4 Lars-Göran Moberg, ledamot

Född 1943.

Tidigare VD Volvo Powertrain.
Styrelseordförande: Deutz AG.
Styrelseledamot: Cross Control System AB.

5 Lars-Olof Gustavsson, ordförande

Född 1943.

Styrelseordförande: Four Seasons Venture Capital AB och Boule Diagnostics AB.
Styrelseledamot: SJ AB, Industrifonden, Siem Capital AB, TA Associates AB och Mikroponent Intressenter AB.

6 Hasse Johansson, ledamot

Född 1949.

Tidigare chef FoU Scania AB.
Styrelseordförande: Lindholmen Science Park Aktiebolag, Vinnova AB, Dynamate Industrial Services AB och Alelion Batteries AB.
Styrelseledamot: AB Electrolux, Skyllbergs Bruk AB och C-Garden AB, Calix Group AB, LeanNova Engineering AB.

7 Karin Kronstam, ledamot

Född 1950.

Styrelseledamot: Praktikertjänst AB, Rabbalshede Kraft AB och MPT Intressenter AB.
Adjungerad styrelseledamot: Volvoresultat Försäkringsförening.

Fouriertransforms medarbetare

33

1 Per Nordberg

Född 1956, Verkställande Direktör

Utbildning: Civilekonom HHS.
Arbetslivserfarenhet: Vice VD och CFO, Sandvik AB 2004–2009, CFO, OMX 2002–2004, Group Treasurer, Astra Zeneca Plc 1999–2002 och Astra AB 1995–1999, ledande ekonombefattningar inom Atlas Copco 1981–1994. Styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Första AP-fonden.

2 Viveca Gasslander

Född 1964, VD-Assistent

Utbildning: Marknadsekonom från IHM, internationell sekreterarutbildning/ Lausanne och Brighton.
Arbetslivserfarenhet: VD-assistent på Marsh AB, Executive Assistant på Procuritas AB, CFO-assistent på Bredbandsbolaget och erfarenhet från internationell agenturverksamhet inom grossisthandel och läkemedels-, hälsokost- och livsmedelsindustrier.

3 Ulf Järvenäs

Född 1963, Chief Financial Officer

Utbildning: Civilekonom från Uppsala Universitet.
Arbetslivserfarenhet: 10 år hos riskkapitalbolaget HealthCap, verksam inom life science, controller, SJ Gods (Green Cargo), ekonomichef på mindre industriföretag i Tyskland, revisor, PricewaterhouseCoopers.

4 Anna Zetterlund

Född 1973, Redovisningschef

Utbildning: Karlstad och Stockholms Universitet.
Arbetslivserfarenhet: 11 års erfarenhet av redovisning och rapportering bland annat som Financial Controller och redovisningsansvarig hos Inter IKEA Investments och Catella.

5 Christian Zeuchner

Född 1968, Investment Director

Utbildning: Civilingenjör Chalmers Tekniska Högskola.
Arbetslivserfarenhet: 18 års erfarenhet från fordonsindustrin, Sverigechef för fordonsteknologiföretaget Ricardos strategikonsultföretag, Senior Manager med fordonsinriktning vid de internationella strategikonsultbolagen Arthur D. Little och Roland Berger, R&D och inköpsmanager, GM Europe i Tyskland.

6 Mikael Johnsson

Född 1980, Investment Manager

Utbildning: Civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola.
Arbetslivserfarenhet: Anställd på strategikonsultbolaget Arthur D. Little 2006–2011. Gedigen erfarenhet av kommersiell rådgivning vid riskkapitalinvesteringar samt av att driva strategiska projekt inom tillverkande industri.

7 Per Aniansson

Född 1966, Investment Director

Utbildning: Civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola och MBA från INSEAD.
Arbetslivserfarenhet: Erfarenhet från riskkapitalinvesteringar och större investeringar från positioner i Industrivärden, Siemens och Innovationskapital. Managementkonsult i Accenture och Arthur D. Little. Innehaft VD- och CFO-roller i internationella entreprenörsdrivna mindre företag inom medtech, biotech och vindkraftsutveckling.

8 Didier Schreiber

Född 1964, Investment Director

Utbildning: Civilingenjör från École Centrale de Lyon, PhD från École Centrale i Frankrike. Gästforskare på Chalmers Tekniska Högskola.
Arbetslivserfarenhet: Anställningar vid strategikonsultbolagen Arthur D. Little och Booz Allen Hamilton samt teknisk projektledare på Volvo PV och Renault SA. Senast anställd vid Arthur D. Little.

9 Daniel Riazoli

Född 1977, Investment Manager

Utbildning: Civilingenjör från KTH.
Arbetslivserfarenhet: 7 års erfarenhet av investeringar, senast som senior associate på FSN Capital Partners och dessförinnan som associate på 3i Nordic. Dessutom tre år som managementkonsult på McKinsey & Co.

10 Carl Backman

Född 1971, Investment Director

Utbildning: Civilingenjör och MBA från Chalmers Tekniska Högskola.
Arbetslivserfarenhet: 14 års erfarenhet från riskkapitalmarknaden. Senast som VD på Bure Equity.

Resultaträkning

Nedan visas Fouriertransforms räkenskaper för 2011 och 2010. För en mer detaljerad beskrivning av den ekonomiska ställningen se Fouriertransforms årsredovisning på www.fouriertransform.se

34

Resultaträkning, Tkr	2011	2010
Investeringsverksamheten		
Nedskrivning portföljbolag	-80 012	-12 820
Övriga rörelseintäkter	2 596	134
Resultat från investeringsverksamheten	-77 416	-12 686
Rörelsens kostnader		
Övriga externa kostnader	-22 434	-24 177
Personalkostnader	-26 662	-17 126
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-740	-285
Summa rörelsens kostnader	-49 836	-41 588
Rörelseresultat	-127 252	-54 274
Resultat från finansiella poster		
Ränteutgifter och liknande resultatposter	91 790	112 311
Räntekostnader och liknande resultatposter	-29 517 ¹⁾	-47 726 ²⁾
Summa resultat från finansiella poster	62 273	64 585
Resultat efter finansiella poster	-64 979	10 311
Skatt på periodens resultat	-11 741³⁾	-5 785³⁾
Periodens resultat	-76 720	4 526

¹⁾ Huvudsakligen realiserad omvärdering av bokfört värde av aktiefonder -28,8 Mkr.

²⁾ Huvudsakligen realiserad omvärdering av bokfört värde av räntefonder -41,4 Mkr.

³⁾ Efter justering för nedskrivning samt återläggning av nedskrivning av bokfört värde på portföljbolag, räntefonder samt aktiefonder.

Kommentar till resultaträkning 2011

Årets resultat efter skatt uppgick till -76,7 Mkr. I resultatet ingår inte realiserade övervärden i räntefonder på 15,0 Mkr. Resultatet har huvudsakligen påverkats av avskrivning av det bokförda värdet på portföljbolaget NovaCast Technologies AB med -44,2 Mkr samt nedskrivning av det bokförda värdet på portföljbolaget Effpower AB med 75 procent, -35,8 Mkr. NovaCast begärdes i konkurs i mars på grund av dålig lönsamhet och akut likviditetsbrist. Effpowers produktutveckling uppnådde inte sina mål och bolaget söker en väg att omvandlas till ett konsultbolag. Vidare ingår återläggning av nedskrivning av det bokförda värdet på räntefonder i kapitalförvaltningen med 41,4 samt en realiserad omvärdering av bokfört värde på aktiefonder med -28,8 Mkr.

Kostnaderna hänför sig främst till personalkostnader samt projekt- och konsultkostnader.

Finansnettot uppgick till 62,3 Mkr huvudsakligen påverkat av återläggning av nedskrivning av det bokförda värdet på räntefonder i kapitalförvaltningen med 41,4, utdelning från ränte- och aktiefonder på 40,0 Mkr samt en realiserad omvärdering av bokfört värde på aktiefonder med -28,8 Mkr.

Balansräkning och förändring i eget kapital

Balansräkning, Tkr	2011-12-31	2010-12-31
Tillgångar		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar		
Inventarier	3 134	2 175
Finansiella anläggningstillgångar		
Investeringar i portföljbolag	369 649	300 866
Andra långfristiga fordringar	367	367
Summa anläggningstillgångar	373 150	303 408
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	2 709	120
Övriga kortfristiga fordringar	8	10 056
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	5 523	9 244
Kortfristiga placeringar		
Kortfristiga placeringar	2 591 828	2 695 244
Kassa och bank	12 029	33 569
Summa omsättningstillgångar	2 612 097	2 748 233
Summa tillgångar	2 985 247	3 051 641
Eget kapital och skulder		
Eget kapital		
Bundet eget kapital		
Aktiekapital	3 000 100	3 000 100
Fritt eget kapital		
Balanserat resultat	12 782	8 256
Periodens resultat	-76 720	4 526
Summa eget kapital	2 936 162	3 012 882
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	2 358	3 549
Aktuella skatteskulder	6 109	3 578
Övriga kortfristiga skulder	37 307	27 950
Upplupna kostnader	3 311	3 682
Summa kortfristiga skulder	49 085	38 759
Summa eget kapital och skulder	2 985 247	3 051 641
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	2 500

Förändring av eget kapital, Tkr	Aktie- kapital	Övrigt fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2010-12-31	3 000 100	12 782	3 012 882
Periodens resultat	-	-76 720	-76 720
Eget kapital 2011-12-31	3 000 100	-63 938	2 936 162

Kassaflödesanalys

36

Kassaflödesanalys, Tkr	2011	2010
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	-47 241	-41 454
Avskrivningar och nedskrivningar	740	285
Erhållen ränta på banktillgodohavanden	249	41
Erhållen samt erlagd ränta på kortfristiga placeringar	50 553	111 145
Betald bolagsskatt	-	-6 170
Erlagd ränta o liknande resultatposter	-312	-
Ökning/minskning kundfordringar	-2 589	-120
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	13 769	-14 026
Ökning/minskning leverantörsskulder	-1 191	2 548
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	-34 423	29 073
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-20 445	81 322
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 700	-2 428
Investeringar i portföljbolag	-115 050	-269 741
Avyttringar portföljbolag	170	-
Erhållen ränta avseende långfristig fordran på portföljbolag	-	871
Kursdifferenser fordringar portföljbolag	-	-6 314
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-116 580	-277 612
Finansieringsverksamheten		
Nyemission	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-
Periodens kassaflöde	-137 024	-196 290
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid periodens början	2 728 813	2 964 567
Periodens kassaflöde	-137 024	-196 290
Annan ökning/minskning av bokförda värdet	12 067 ¹⁾	-39 464 ¹⁾
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid periodens slut	2 603 856	2 728 813

Kommentarer till kassaflödesanalys 2011

Det totala kassaflödet under året uppgick till -137,0 Mkr, varav investeringar i portföljbolag -115,0 Mkr. Bolagets likvida medel och kortfristiga placeringar i aktie- och räntefonder uppgick till 2 604 Mkr vid årets slut.

¹⁾ Nedskrivning samt återläggning nedskrivning av bokfört värde på ränte- och aktiefonder.

Rapporttillfällen under 2012

Delårsrapport kvartal 1	2012-04-19
Halvårsrapport per 30 juni	2012-07-18
Delårsrapport kvartal 3	2012-10-24
Delårsrapport fjärde kvartalet samt bokslutskommuniké 2013	2013-02-08

Utsläppen av växthusgaser från produktionen av denna trycksak inklusive papper, andra material och transporter har kompensats genom investering i motsvarande mängd certifierade reduktionsenheter i CDM-projektet Gyapa Cook Stover, Ghana.

Per Nordberg
Verkställande Direktör
+46 8 410 40 601
per.nordberg@fouriertransform.se

Ulf Järvenäs
Chief Financial Officer
+46 8 410 40 603
ulf.jarvenas@fouriertransform.se

Carl Backman
Investment Director
+46 31 761 91 42
carl.backman@fouriertransform.se

Christian Zeuchner
Investment Director
+46 8 410 40 604
christian.zeuchner@fouriertransform.se

Didier Schreiber
Investment Director
+46 31 761 91 41
didier.schreiber@fouriertransform.se

Per Aniansson
Investment Director
+46 8 410 40 606
per.aniansson@fouriertransform.se

Daniel Riazoli
Investment Manager
+46 8 410 40 605
daniel.riazzoli@fouriertransform.se

Mikael Johnsson
Investment Manager
+46 31 761 91 46
mikael.johnsson@fouriertransform.se

Viveca Gasslander
VD-assistent
+46 8 410 40 602
viveca.gasslander@fouriertransform.se

Anna Zetterlund
Redovisningschef
+46 8 410 40 607
anna.zetterlund@fouriertransform.se

info@fouriertransform.se
www.fouriertransform.se

Fouriertransform AB
Sveavägen 17, 10 tr
111 57 STOCKHOLM

+46 8 410 40 600

Fouriertransform AB
Kaserntorget 6
411 18 GÖTEBORG

+46 31 761 91 40